

Domarboken

Domarboken skildrar tiden från Josuas död kanske 1375 f Kr, fram till Samuel och monarkins början med kung Saul omkring 1050 f Kr. Domarna skipade inte bara rätt (4:5), utan var militära och politiska ledare som steg fram till Israels räddning när folket på grund av sin synd hamnade under hedniska erövrars förtryck (kap 1-2). Några av de mer kända är Debora och Barak (4-5), Gideon (6-8), Jefta (11-12) och Simson (13-16). Boken avslutas med en skildring av avgudadyrkan i Dans stam (17-18) och inbördeskrig mot Benjamins stam (19-21). Flera av de händelser som beskrivs i Domarboken pågick troligen parallellt i olika delar av landet, varför dateringarna blir mycket ungefärliga.

Domartiden var en mörk tid i Israels historia då "var och en gjorde vad han själv ansåg vara rätt" (21:25). Enligt judisk tradition skrevs boken av profeten Samuel under senare hälften av 1000-talet f Kr.

Juda och Simeon griper Adoni-Besek

¹ Efter Josuas död frågade Israels barn HERREN: "Vem av oss ska först dra upp mot kananeerna och strida mot dem?"

² HERREN svarade: "Juda ska göra det. Se, jag har gett landet i hans hand."

³ Då sade Juda till sin bror Simeon: ”Kom med mig till mitt område och låt oss strida mot kananeerna, så går jag sedan med dig till ditt område.” Och Simeon gick med honom.

⁴ När Juda drog upp gav HERREN kananeerna och perisseerna i deras hand, så att de slog dem vid Besek, tiotusen man.

⁵ Vid Besek fann de Adoni-Besek, och de stred mot honom och besegrade kananeerna och perisseerna.

⁶ Adoni-Besek flydde, men de förföljde honom och grep honom och högg av hans tummar och stortår.

⁷ Då sade Adoni-Besek: ”Sjuttio kungar med avhuggna tummar och stortår plockade smulor under mitt bord. Gud har vedergällt mig för vad jag gjort.” Sedan förde de honom till Jerusalem, och där dog han.

Juda intar Jerusalem och Hebron

⁸ Juda barn belägrade Jerusalem och intog det. De slog invånarna med svärd och satte eld på staden.

⁹ Därefter drog Juda barn ner för att strida mot kananeerna som bodde i Bergsbygden, Negev och Låglandet.

¹⁰ Och Juda gick mot de kananeer som bodde i Hebron – som förr hette Kirjat-Arba – och slog Sheshaj, Ahiman och Talmaj.

1:7 2 Mos 21:23f. **1:8** belägrade Jerusalem Efteråt befolkades staden på nytt av jebusiter (vers 21) innan den längre fram erövrades för gott av kung David (2 Sam 5:6). **1:9** Bergsbygden ... Låglandet Områden söder och sydväst om Jerusalem. **1:10** Jos 10:36f, 11:21, 15:13f.

Otniel intar Debir

11 Därifrån gick de mot invånarna i Debir – som tidigare hette Kirjat-Sefer.

12 Och Kaleb sade: ”Den som besestrar Kirjat-Sefer och intar det ska jag ge min dotter Aksa till hustru.”

13 Otniel, son till Kalebs yngre bror Kenas, intog staden, och Kaleb gav honom sin dotter Aksa till hustru.

14 När hon kom till honom övertalade hon honom att begära mark av hennes far. Hon steg ner från åsnan och Kaleb sade till henne: ”Vad vill du?”

15 Hon svarade: ”Låt mig få en avskedsgåva. Eftersom du har gett mig Negevöknen, så låt mig få vattenkällor.” Kaleb gav henne då de övre och de nedre källorna.

Juda intar de södra delarna

16 Barnen till keniten, Moses svärfar, hade kommit upp från Palmstaden med Juda barn till Juda öken söder om Arad. Där bosatte de sig bland folket.

17 Men Juda drog ut med sin bror Simeon, och de slog kananeerna som bodde i Sefat och vigde staden åt förintelse. Så fick den namnet Horma.

18 Juda intog Gaza med dess område, Ashkelon med dess område och Ekron med dess område.

19 HERREN var med Juda, och de erövrade bergsbygden. Men de kunde inte driva bort dem som

1:11 Jos 15:15f. **1:15** avskedsgåva Ordagrant: ”välsignelse”. **1:15** du har gett mig Negevöknen Annan översättning: ”du har gift bort mig till Negevöknen”. **1:16** 2 Mos 18:1, 4 Mos 10:29f, 24:21, 5 Mos 34:3, Dom 4:11, 1 Sam 15:6. **1:16** Palmstaden Jeriko (5 Mos 34:3). **1:17** 4 Mos 21:3. **1:17** Horma Betyder ”förintelse”. Platsen hade härjats även på Moses tid (4 Mos 21:3). **1:19** Jos 17:16, 18.

bodde i dalbygden, eftersom de hade järnbeslagna stridsvagnar.

²⁰ Och de gav Hebron åt Kaleb, som Mose hade lovat, och han drev bort Anaks tre söner därifrån.

²¹ Men jebusiterna som bodde i Jerusalem blev inte fördrivna av Benjamins barn. Därför bodde jebusiterna kvar bland Benjamins barn i Jerusalem, som de gör än i dag.

Efraim och Manasse intar Betel

²² Och Josefs hus drog upp till Betel, och HERREN var med dem.

²³ De spejade vid Betel, den stad som förr hette Luz.

²⁴ Då fick spejarna se en man komma ut ur staden, och de sade till honom: "Visa oss var vi kan ta oss in i staden, så ska vi visa barmhärtighet mot dig."

²⁵ Han visade dem en väg in i staden, och de slog staden med svärd. Men mannen och hela hans släkt lät de gå.

²⁶ Han gav sig av till hetiternas land, där han byggde en stad som han gav namnet Luz, som den heter än i dag.

Folk som israeliterna inte fördrev

1:19 järnbeslagna stridsvagnar En vagn förstärkt med järnbeslag och vassa piggar var ett fruktat ramningsredskap. Järn användes under domartiden men blev vanligt först under 1100-talet f Kr. **1:20**

4 Mos 14:24, Jos 14:13f, 15:13. **1:21** Jos 15:63, 2 Sam 5:6f. **1:21** jebusiterna som bodde i Jerusalem I Amarnabreven från denna tid vädjar Jerusalems hedniske kung Abdi-Heba till farao om militär hjälp mot "habiru" (troligen hebreerna). **1:23** 1 Mos 28:19. **1:26** Jos 16:2.

²⁷ Men Manasse intog inte Bet-Shan eller Taanak eller Dor eller Jibleam eller Megiddo eller deras underlydande orter, utan kananeerna kunde hålla sig kvar där i landet.

²⁸ När israeliterna blev starkare tvingade de kananeerna att arbeta åt dem, men de drev inte bort dem.

²⁹ Efraim drev inte heller bort kananeerna som bodde i Gezer, utan kananeerna bodde kvar bland dem i Gezer.

³⁰ Sebulon drev inte undan invånarna i Kitron eller invånarna i Nahalol, utan kananeerna bodde kvar bland dem men tvingades arbeta för dem.

³¹ Asher drev inte bort invånarna i Acko eller invånarna i Sidon, inte heller dem i Ahlab, Aksib, Helba, Afik och Rehob.

³² Alltså bodde asheriterna bland kananeerna, landets invånare, eftersom de inte fördrev dem.

³³ Naftali drev inte bort invånarna i Bet-Shemesh, inte heller invånarna i Bet-Anat, utan bodde bland kananeerna, landets invånare. Men invånarna i Bet-Shemesh och Bet-Anat tvingades arbeta för dem.

³⁴ Amoreerna trängde undan Dans barn till bergsbygden, för de tillät dem inte att komma ner till dalbygden.

³⁵ Och amoreerna kunde hålla sig kvar i Har-Heres, Ajalon och Shaalbim. Men Josefs barns hand blev tung över dem så att de tvingades arbeta för dem.

³⁶ Amoreernas område sträckte sig från Skorpi-onhöjden, från Sela och vidare uppåt.

2

Herrens ängel i Bokim

¹ HERRENS ängel kom från Gilgal upp till Bokim och sade: "Jag förde er upp ur Egypten och in i det land som jag med ed hade lovat ge era fäder, och jag sade: Jag ska aldrig bryta mitt förbund med er.

² Och ni ska inte sluta förbund med detta lands invånare, ni ska bryta ner deras altaren.

Men ni har inte lyssnat till min röst. Vad har ni gjort?

³ Därför säger jag nu: Jag kommer inte att driva bort dem framför er, utan de ska tränga er i sidorna och deras gudar ska bli en snara för er."

⁴ När HERRENS ängel hade sagt detta till Israels alla barn, brast de i gråt.

⁵ De kallade platsen Bokim. Och de offrade där åt HERREN.

Avfallet efter Josuas död

⁶ När Josua sände i väg folket, gick Israels barn var och en till sin arvedel för att ta landet i besittning.

⁷ Folket tjänade HERREN så länge Josua levde och så länge de äldste levde, de som var kvar efter Josua och hade sett alla de storverk som HERREN hade gjort för Israel.

⁸ Och HERRENS tjänare Josua, Nuns son, dog när han var hundratio år gammal.

2:1 1 Mos 15:18, 17:7f, 5 Mos 29:14f. **2:2** 2 Mos 23:32f, 34:12f,
4 Mos 33:52f, 5 Mos 7:2f, 12:3. **2:3** 5 Mos 7:16, Jos 23:13. **2:5**
Bokim Betyder "de gråtande". **2:6** Jos 24:28. **2:7** Jos 24:31. **2:8**
Jos 24:29f.

⁹ Man begravde honom på det område som var hans arvedel, i Timnat-Heres i Efraims bergsbygd norr om berget Gaash.

¹⁰ Och hela den generationen samlades till sina fäder.

Då växte en annan generation upp efter dem, en som inte kände HERREN eller de gärningar som han hade gjort för Israel.

¹¹ Och Israels barn gjorde det som var ont i HERRENS ögon och tjänade baalerna.

¹² De övergav HERREN, sina faders Gud som hade fört dem ut ur Egyptens land, och följde andra gudar, gudarna hos folken som bodde omkring dem. Dem tillbad de och väckte därmed HERRENS vrede.

¹³ Så övergav de HERREN och tjänade Baal och astarterna.

¹⁴ Då upptändes HERRENS vrede mot Israel, och han gav dem i händerna på rövare som plundrade dem. Han sålde dem till deras fiender runt omkring, och de kunde inte stå emot sina fiender längre.

¹⁵ Närhelst de drog ut var HERRENS hand emot dem till deras olycka, så som HERREN hade sagt och så som HERREN hade lovat dem med ed. Och de var i stor nöd.

2:9 Timnat-Heres Alternativ form för Josuas hemstad Timnat-Sera (jfr Jos 19:50, 24:30). **2:10** 5 Mos 31:16. **2:11** 4 Mos 25:3, Dom 8:33, 2 Kung 1:2, 6. **2:13** Dom 10:6f, 1 Kung 11:5, 33, 2 Kung 23:13.

2:13 Baal och astarterna Baal ("herre") var den främste av de kananeiska gudarna. Astarte var den kvinnliga fruktbarhets- och modergudinnan. Pluralformerna "baalerna" (vers 11) och "astarterna" syftar troligen på lokala variationer. **2:14** Dom 3:8, 4:2, Ps 44:13, 106:41, Jes 50:1. **2:15** 3 Mos 26:17, 33, 5 Mos 28:15f.

16 Då lät HERREN domare uppstå, som frälste dem ur deras plundrars hand.

17 Men de lyssnade inte heller till sina domare, utan höll sig trolöst till andra gudar och tillbad dem. De vek snabbt av från den väg som deras fäder hade vandrat i lydnad för HERRENS bud och gjorde inte som de.

18 När HERREN lät domare uppstå bland dem, var han med domaren och frälste dem ur deras fienders hand så länge domaren levde. HERREN förbarmade sig när de jämrade sig över sina förtryckare och plågare.

19 Men när domaren dog, vände de sig bort igen och blev ännu mer fördärvade än sina fäder. De följde andra gudar och tjänade och tillbad dem. De avstod inte från sina gärningar och sin hårdnackade hållning.

20 Därför upptändes HERRENS vrede mot Israel, och han sade: "Detta folk har brutit mot mitt förbund som jag fastställde för deras fäder, och de har inte velat lyssna till min röst.

21 Därför ska jag inte längre driva bort för dem ett enda av de folk som Josua lämnade kvar när han dog.

22 Genom dem ska jag sätta Israel på prov. Kommer de att hålla sig till HERRENS väg och vandra på den, som deras fäder gjorde, eller inte?"

23 Alltså lät HERREN dessa folk bli kvar. Han fördrev dem inte genast, och han gav dem inte i Josuas hand.

3

Folk som blev kvar i landet

¹ Dessa var de folk som HERREN lät bli kvar, för att med dem pröva alla israeliter som inte hade varit med om alla krigen i Kanaan

² och för att lära Israels barn att föra krig, de som inte hade varit med om det förut:

³ filisteernas fem furstar och alla kananeer och sidonier samt hiveerna som bodde i Libanons bergsbygd, från berget Baal-Hermon ända till vägen mot Hamat.

⁴ Med dem ville HERREN pröva Israel för att se om de ville följa hans bud som han gett deras fäder genom Mose.

⁵ Så bodde Israels barn bland kananeerna, hetiterna, amoreerna, perisseerna, hiveerna och jebusiterna,

⁶ och de tog deras döttrar till hustrur och gav sina döttrar åt deras söner och tjänade deras gudar.

Otniel

⁷ Israel gjorde det som var ont i HERRENS ögon. De glömde HERREN sin Gud och tjänade baalerna och asherorna.

3:1 5 Mos 7:22. **3:3** Jos 13:2f. **3:3** filisteerna Beteckning för folk på den nuvarande Gazaremsan (1 Mos 26:1), särskilt det sjöfolk som under 1200-talet f Kr kom från de grekiska öarna (Jer 47:4, Amos 9:7). Deras stadsförbund (1 Sam 6:16f) blev en mäktig fiende till israeliterna. **3:4** 5 Mos 8:2, Dom 2:22. **3:6** 2 Mos 23:32f, 34:16, 5 Mos 7:3f.

⁸ Då upptändes HERRENS vrede mot Israel, och han sålde dem i Kushan-Rishatajims hand, kungen i Aram-Naharajim. Och Israels barn tjänade Kushan-Rishatajim i åtta år.

⁹ Men Israels barn ropade till HERREN, och HERREN lät en frälsare uppstå bland Israels barn som räddade dem: Otniel, son till Kenas, Kalebs yngre bror.

¹⁰ HERRENS Ande kom över honom, och han blev domare i Israel. Han drog ut i strid, och HERREN gav Arams kung Kushan-Rishatajim i hans hand så att hans hand besegrade Kushan-Rishatajim.

¹¹ Sedan hade landet ro i fyrtio år. Därefter dog Otniel, Kenas son.

Ehud

¹² Men Israels barn gjorde åter det som var ont i HERRENS ögon. HERREN gav då kung Eglon av Moab makt över Israel, eftersom de gjorde det som var ont i HERRENS ögon.

¹³ Eglon gick samman med ammoniterna och Amalek. Han drog ut och slog Israel, och de intog Palmstaden.

¹⁴ Och Israels barn tjänade kung Eglon av Moab i arton år.

3:8 Aram-Naharajim Hebr. för Syrien-Mesopotamien (tvåflodslandet) vid floden Euftrat. Kushan-Rishatajim och hans folk kan ha varit hurriter från Mitanniriket, som under 1300-talet f Kr drevs på flykten av hetiter och sökte sig ner till Kanaans land. Kushan-Rishatajim kan i så fall motsvara det hurritiska namnet Kuzzari-Rishti. **3:9** Otniel Betyder troligen "Gud är min beskyddare". Brorson och svärson till Kaleb (1:13).

3:11 Dom 8:28.

¹⁵ Men Israel ropade till HERREN, och HERREN lät en frälsare uppstå bland dem: benjaminiten Ehud, Geras son, en vänsterhänt man. När Israels barn sände honom med gåvor till kung Eglon av Moab

¹⁶ gjorde Ehud sig ett tveeggat svärd, en fot långt, och spände fast det under kläderna vid sin högra höft.

¹⁷ Han överlämnade gåvorna till kung Eglon av Moab, som var en mycket fet man.

¹⁸ När han hade överlämnat gåvorna, skickade han i väg folket som hade burit dem.

¹⁹ Själv vände han tillbaka vid bildstoderna nära Gilgal och sade: "Jag har ett hemligt ärende till dig, o konung." Kungen sade: "Var tysta!" Alla som stod omkring honom gick ut.

²⁰ Ehud gick fram till honom där han satt ensam i sommarsalen, och Ehud sade: "Jag har ett ord från Gud till dig." När kungen reste sig från sin stol,

²¹ räckte Ehud ut sin vänstra hand, drog svärdet från sin högra höft och körde in det i hans buk

²² så att fästet följde med in efter klingan. Och klingan omslöt av fett, för han drog inte ut svärdet ur hans buk. Sedan gick Ehud ut i försalen,

²³ och väl ute stängde han dörrarna till salen efter sig och låste dem.

²⁴ När han hade gått, kom Eglons tjänare och såg att dörrarna till salen var låsta. De tänkte: "Han har

3:15 Ehud Kan översättas "var är härligheten?" (jfr 1 Sam 4:21).

3:15 gåvor Underkuvade folk lämnade gåvor eller tribut till sina herrar (jfr Matt 22:17 med not). **3:16** en fot långt Annan översättning: "en aln långt" (antingen ca 30 eller 50 cm).

3:20 sommarsalen En öppen sal på övervåningen där vinden kan svalka i sommarvärmen. **3:24** 1 Sam 24:4.

säkert något privat för sig i sin sommarkammare.”

²⁵ Men när de hade väntat länge och han ändå inte öppnade dörrarna till salen, tog de nyckeln och öppnade själva – och se, där låg deras herre död på golvet.

²⁶ Medan de dröjde hade Ehud flytt. Han hade hunnit förbi bildstoderna och flydde till Seira.

²⁷ Så snart han kom dit, lät han blåsa i hornet i Efraims bergsbygd. Då drog Israels barn ner från bergsbygden med honom i spetsen.

²⁸ Han sade till dem: ”Följ mig, för HERREN har gett era fiender moabiterna i er hand.” Då följde de honom och intog vadställena över Jordan till Moabs land och lät ingen komma över.

²⁹ Vid det tillfället slog de omkring tiotusen moabiter, alla starka och tappra män. Inte en enda kom undan.

³⁰ På den dagen blev Moab kuvat under Israels hand, och landet hade ro i åttio år.

Shamgar

³¹ Efter Ehud kom Shamgar, Anats son. Han slog filisteerna, sexhundra man, med en oxpik. Också han räddade Israel.

4

Debora

3:27 4 Mos 10:9. **3:28** Dom 7:24, 12:5, 1 Sam 17:47. **3:28** intog vadställena På så sätt skars moabiterna av från sitt hemland öster om Jordan. **3:31** Dom 5:6. **3:31** Shamgar, Anats son Namnet låter inte hebreiskt, och Anat var en kananeisk krigsgudinna. Troligen var han en främling vars seger över filisteerna också blev en räddning för Israel.

¹ När Ehud var död gjorde Israel åter det som var ont i HERRENS Ögon.

² Då sålde HERREN dem i den kananeiske kungen Jabins hand. Han regerade i Hasor, och hans befälhavare var Sisera som bodde i Haroshet-Haggojim.

³ Israels barn ropade till HERREN, för Jabin hade niohundra järnbeslagna stridsvagnar och hade förtryckt Israel våldsamt i tjugo år.

⁴ Debora, en profetissa, hustru till Lappidot, var domare i Israel vid den tiden.

⁵ Hon brukade sitta under Deborapalmen mellan Rama och Betel i Efraims bergsbygd, och Israels barn kom upp till henne för att hon skulle skipa rätt.

⁶ Hon sände bud och kallade till sig Barak, Abinoams son från Kedesh i Naftali, och sade till honom: "Har inte HERREN, Israels Gud, befallt: Dra upp på berget Tabor och ta med dig tiotusen man av Naftali och Sebulons stammar?"

⁷ För jag ska dra Sisera, Jabins befälhavare, med hans vagnar och folk till dig vid floden Kishon och ge honom i din hand."

⁸ Barak sade till henne: "Om du går med mig så går jag, men går du inte med mig så går inte heller jag."

⁹ Då svarade hon: "Ja, jag ska gå med dig, men då ska äran inte bli din på den väg du går, utan HERREN

4:2 Jos 11:10, 1 Sam 12:9. **4:2** Hasor Den mäktigaste staden i dåtidens Kanaan (Jos 11:10), ca 1,5 mil norr om Galileiska sjön.

4:4 Debora Betyder "bi". Hennes palm låg ca 1-2 mil norr om Jerusalem. Domare på 1200-talet f Kr. **4:6** Hebr 11:32. **4:6** Barak Betyder "blix". Nämns i Hebr 11:32 som en av trons hjältar.

ska sälja Sisera i en kvinnas hand.” Så reste sig Debora och gick med Barak till Kedesh.

¹⁰ Barak kallade samman Sebulon och Naftali till Kedesh, och tiotusen man följde honom dit upp. Debora gick också med honom.

¹¹ Men keniten Heber hade skilt sig från de övriga keniterna, från ättlingarna till Moses svåger Hobab, och han hade sina tältplatser ända till terebinten i Saannim vid Kedesh.

¹² När man berättade för Sisera att Barak, Abinoams son, hade dragit upp på berget Tabor,

¹³ samlade han alla sina stridsvagnar, niohundra järnbeslagna vagnar, och dessutom allt folk han hade från Haroshet-Haggiojim till floden Kishon.

¹⁴ Men Debora sade till Barak: ”Bryt upp! Detta är dagen då HERREN har gett Sisera i din hand. Se, HERREN har dragit ut framför dig.” Så gick Barak ner från berget Tabor, och tiotusen man följde honom.

¹⁵ Och HERREN sände förvirring över Sisera och alla hans vagnar och hela hans här, så att de vek tillbaka för Baraks svärd. Sisera steg ner från sin vagn och flydde till fots.

¹⁶ Barak förföljde vagnarna och hären ända till Haroshet-Haggiojim, och hela Siseras här föll för svärd. Inte en enda kom undan.

Jael dödar Sisera

¹⁷ Men Sisera hade flytt till fots till det tält som tillhörde Jael, hustru till keniten Heber, eftersom

4:11 4 Mos 10:29, Jos 19:33, Dom 1:16. **4:11** svåger Hobab Annan översättning: ”svärfar Hobab” (men jfr 4 Mos 10:29). **4:15** Ps 83:10.

det rådde vänskap mellan kung Jabin i Hasor och keniten Hebers hus.

¹⁸ Jael kom Sisera till mötes och sade till honom: ”Kom in, min herre, kom in till mig, var inte rädd.” Då gick han in till henne i tältet, och hon lade ett täcke över honom.

¹⁹ Han sade till henne: ”Ge mig lite vatten att dricka, för jag är törstig”. Hon öppnade mjölkkräset och gav honom att dricka och lade sedan över honom igen.

²⁰ Han sade till henne: ”Ställ dig vid ingången till tältet. Och om någon kommer och frågar dig om det är någon här, så svara nej.”

²¹ Men Jael, Hebers hustru, grep en tältplugg och tog en hammare i handen. Därefter gick hon sakta fram till Sisera och slog pluggen genom hans tinning så att den gick ner i marken, för han låg i djup sömn, medtagen av trötthet. Och han dog.

²² Och se, då kom Barak jagande efter Sisera. Jael gick ut för att möta honom och sade: ”Kom, så ska jag visa dig mannen du söker.” Han kom in till henne, och se, där låg Sisera död med tältpluggen genom tinningen.

²³ Så kuvade Gud den dagen Jabin, kungen i Kanaan, inför Israels barn.

²⁴ Och israeliternas hand vilade allt tyngre på Jabin, kungen i Kanaan, tills de helt gjorde slut på honom.

5

Deboras och Baraks segersång

¹ Den dagen sjöng Debora och Barak, Abinoams

son, denna sång:

² När härförare anför i Israel,
när folket villigt offerar sig
– lova HERREN!

³ Hör, ni kungar! Lyssna, ni furstar!
Jag vill sjunga, sjunga till HERREN,
jag vill lovsjunga HERREN,
Israels Gud.

⁴ HERRE, när du drog ut från Seir,
när du gick fram från Edoms land,
då bävade jorden,
då strömmade det från himlen,
då strömmade vatten från molnen.

⁵ Bergen skalv inför HERRENS ansikte,
Sinai inför HERRENS, Israels Guds,
ansikte.

⁶ I Shamgars dagar, Anats sons,
i Jaels dagar låg vägarna öde.
Vandrarna måste gå omvägar.

⁷ Inga ledare fanns, inga i Israel
förrän jag, Debora, trädde fram,
trädde fram som en moder i Israel.

⁸ Man valde sig nya gudar,
då nådde striden ända till portarna.
Men varken sköld eller spjut
fanns att se
bland Israels fyrtiotusen.

⁹ Mitt hjärta tillhör Israels furstar

5:4 2 Mos 19:16f, 5 Mos 2:3f, 33:2, Ps 68:8f, 77:18, 97:5, 114:7. **5:6**
Dom 3:31. **5:7** Dom 4:4. **5:7** ledare Annan översättning: "lant-
brukare" (på grund av plundringsrisken, jfr 6:4). **5:8** 5 Mos 32:17,
1 Sam 13:19f.

och dem bland folket
som villigt offrade sig.
Lova HERREN!

- 10 Ni som rider på vita åsnor,
ni som sitter hemma på mattor
och ni som vandrar på vägen,
sjung!
- 11 När man sjungande
delar byte mellan vattenhoarna
lovprisar man HERRENS
rättfärdiga gärningar,
hans styres rättfärdiga gärningar
i Israel.
Då drog HERRENS folk ner
till portarna.
- 12 Vakna, vakna, Debora!
Vakna, vakna, sjung din sång!
Res dig, Barak! Ta dig fångar,
du Abinoams son!
- 13 Då satte folkets överlevare
de tappra till anförare,
HERREN satte mig
till anförare över hjältarna.
- 14 Från Efraim kom män
med rötter i Amalek.
Benjamin följde dig
med dina skaror.
Från Makir kom furstar ner
och från Sebulon
män med ledarstav.
- 15 Furstarna i Isaskar

5:10 sjung Annan översättning: "tala om det".
Dom 12:15.

5:14 Jos 17:1,

slöt sig till Debora,
och liksom Isaskar
gjorde också Barak,
ner i dalen skyndade man
i hans spår.
Bland Rubens ätter
höll man stora rådslag.

16 Varför satt du kvar bland dina fållor
och lyssnade till flöjtspel
vid hjordarna?

Bland Rubens ätter
hade man stora överläggningar.

17 Gilead stannade
på andra sidan Jordan.

Och Dan,
varför dröjde han vid skeppen?
Asher satt kvar vid havets strand,
vid sina vikar stannade han.

18 Men Sebulon var ett folk
som föraktade döden,
likaså Naftali på slagfältets höjder.

19 Kungar drog fram och stred,
då stred Kanaans kungar
vid Taanak nära Megiddos vatten,
men silverbyte vann de inte.

20 Från himlen fördes strid,
stjärnorna stred från sina banor
mot Sisera.

21 Floden Kishon svepte bort dem,
urtidsfloden, floden Kishon.

5:17 Jos 13:24f, 19:24f, 40f.

5:20 2 Mos 14:24f, Jos 10:12f, Dom 4:15.

5:21 Dom 4:13.

- Framåt, min själ, med kraft!
22 Då stampade hästarnas hovar,
hans starka hingstar
jagade framåt, framåt.
- 23 Förbanna Meros,
säger HERRENS ängel,
förbanna, ja,
förbanna dess invånare
eftersom de inte kom
till HERRENS hjälp,
till HERRENS hjälp bland hjältarna.
- 24 Välsignad framför andra kvinnor
är Jael, keniten Hebers hustru,
välsignad framför alla kvinnor i tält.
- 25 Vatten begärde han,
hon gav honom mjölk,
bar fram gräddmjölk i högtidsskålen.
- 26 Hon räckte sin hand efter tältpluggen,
sin högra hand efter hammaren.
Med den slog hon Sisera
och krossade hans huvud,
spräckte hans tinning
och genomborrade den.
- 27 Vid hennes fötter kröp han ihop,
låg och blev liggande.
Vid hennes fötter kröp han ihop
och låg.
Där han kröp ihop,
där låg han utslagen.

28 Ut genom fönstret

blickade Siseras mor,
hon ropade gällt genom gallret:
”Varför dröjer hans vagn?
Varför hörs inte
vagnshästarnas hovar?”

29 Då svarade

hennes klokaste hovdamer,
och själv gav hon sig samma svar:

30 ”Säkert fick de byte och delar det nu,
en flicka eller två åt varje man,
färggrant byte för Siseras räkning,
färggrant byte av brokiga tyger,
en brokig duk eller två
för de fångnas halsar.”

31 Så ska alla dina fiender förgås,
HERRE.

Men de som älskar honom
ska bli som solen
när den går upp i sin kraft.

Och landet hade nu ro i fyrtio år.

6

Gideon

¹ Israels barn gjorde det som var ont i HERRENS ögon, och han gav dem i midjaniternas hand i sju år.

² Midjaniternas hand pressade Israel så starkt att Israels barn på grund av midjaniterna gjorde sig hålor uppe i bergen, och grottor och bergfästen.

5:30 en flicka Ordagrant: ”ett sköte”. 5:31 2 Sam 23:4, Ps 19:6, 68:2, 89:37, 137:8f, Matt 13:43.

³ Närhelst israeliterna hade sått, drog midjaniterna, amalekiterna och österlänningarna upp mot dem.

⁴ De belägrade dem, överföll dem och fördärvade landets gröda ända till Gaza. De lämnade inget kvar att leva av i Israel, varken får, oxar eller åsnor,

⁵ för de drog dit upp med sin boskap och sina tält, talrika som gräshoppor. Oräkneliga var de med sina kameler, och de kom in i landet för att fördärva det.

⁶ Så blev Israel utarmat genom midjaniterna, och Israels barn ropade till HERREN.

⁷ När Israels barn ropade till HERREN för midjaniternas skull,

⁸ sände HERREN en profet till Israels barn som sade till dem: "Så säger HERREN, Israels Gud: Jag har fört er upp ur Egypten och hämtat er ut ur träldomshuset.

⁹ Jag har räddat er från egyptiernas hand och från alla era förtryckares hand. Jag drev bort dem framför er och gav er deras land.

¹⁰ Och jag sade till er: Jag är HERREN er Gud. Ni ska inte frukta de gudar som dyrkas av amoreerna i vilkas land ni bor. Men ni lyssnade inte till min röst."

¹¹ HERRENS ängel kom och satte sig under terebinten vid Ofra som tillhörde abiesriten Joash. Dennes son Gideon höll på att klappa ut vete i vinpressen för att gömma det för midjaniterna.

¹² För honom uppenbarade sig HERRENS ängel och sade till honom: "HERREN är med dig, du

6:3 5 Mos 28:33. **6:10** 2 Kung 17:35, 38f. **6:11** Gideon Betyder "huggare" (jfr vers 28). Domare på 1100-talet f Kr. Nämns i Hebr 11:32 som en av trons hjältar.

tappre stridsman!”

¹³ Gideon svarade honom: ”O, min herre, om HERREN är med oss, varför har då allt detta drabbat oss? Och var är alla hans under som våra fäder har berättat om och sagt: ’Se, har inte HERREN fört oss upp ur Egypten?’ Nu har HERREN övergett oss och gett oss i midjaniternas hand.”

¹⁴ Då vände HERREN sig till honom och sade: ”Gå i denna din kraft och fräls Israel ur midjaniternas våld. Se, jag har sänt dig.”

¹⁵ Han svarade honom: ”O Herre, hur ska jag kunna rädda Israel? Min ätt är den mest obetydliga i Manasse och jag är den yngste i min fars hus.”

¹⁶ HERREN sade till honom: ”Jag är med dig, och du ska slå midjaniterna som en enda man.”

¹⁷ Gideon svarade honom: ”Om jag har funnit nåd för dina ögon, så ge mig ett tecken att det är du som talar med mig.

¹⁸ Gå inte härifrån förrän jag kommer tillbaka till dig och bär fram min offergåva och lägger den framför dig.” Han sade: ”Jag stannar tills du kommer tillbaka.”

¹⁹ Och Gideon gick in och tillagade en killing, likaså osyrat bröd av en efa mjöl. Därefter lade han köttet i en korg och hällde spadet i en kruka. Sedan bar han ut det till honom under terebinten och satte fram det.

²⁰ Då sade Guds ängel till honom: ”Ta köttet och det osyrade brödet och lägg det på berghällen där och häll spadet över det.” Han gjorde så.

6:13 2 Mos 13:14. **6:14** Hebr 11:32f. **6:15** mest obetydliga
... yngste Hinder för att lyckas samla folket under sitt ledarskap.
6:16 2 Mos 3:12. **6:19** en efa mjöl Ca 22 liter.

²¹ HERRENS ängel räckte ut staven som han hade i handen och rörde med spetsen vid köttet och det osyrade brödet. Då slog det upp eld ur klippan och förtärde köttet och det osyrade brödet. Och HERRENS ängel försvann ur hans åsyn.

²² När Gideon såg att det var HERRENS ängel, sade Gideon: "Ve mig, Herre GUD, jag har sett HERRENS ängel ansikte mot ansikte!"

²³ Men HERREN sade till honom: "Frid vare med dig! Var inte rädd, du ska inte dö."

²⁴ Då byggde Gideon ett altare där åt HERREN och kallade det *Herren är frid*. Det finns kvar än i dag i det abiesritiska Ofra.

²⁵ Den natten sade HERREN till honom: "Ta din fars tjur och den andra sjuåriga tjuren. Riv ner din fars baalsaltare och hugg sönder Asherapålen som står intill det.

²⁶ Bygg ett altare åt HERREN din Gud överst på denna klippa på rätt sätt. Ta sedan den andra tjuren och offra den som brännoffer på resterna av Asherapålen som du hugger sönder."

²⁷ Då tog Gideon med sig tio av sina tjänare och gjorde som HERREN hade sagt till honom. Men eftersom han var rädd för sin fars hus och för stadens män gjorde han det inte på dagen utan på natten.

²⁸ När stadens män steg upp tidigt nästa morgon, se, då låg Baals altare nedrivet, Asherapålen intill

6:21 3 Mos 9:24, 1 Kung 18:38f, 2 Krön 7:1. **6:22** 2 Mos 33:20f, Dom 13:22f. **6:25** 5 Mos 7:5. **6:25** din fars tjur och den andra sjuåriga tjuren Annan Översättning: "din fars andra tjur, den sjuåriga tjuren" (alltså endast en tjur).

var sönderhuggen och den andra tjuren var offrad som brännoffer på det nya altaret.

²⁹ Då sade de till varandra: "Vem har gjort detta?" När de undersökte saken och hörde sig för, fick de veta att Gideon, Joashs son, hade gjort det.

³⁰ Då sade männen i staden till Joash: "För ut din son. Han måste dö, för han har rivit ner Baals altare och huggit sönder Asherapålen som stod intill det."

³¹ Men Joash svarade alla som stod omkring honom: "Ska ni driva Baals sak? Ska ni rädda honom? Den som driver hans sak ska dödas före nästa morgon. Om Baal är Gud så kan han försvara sig själv när någon river hans altare."

³² Därför kallade man Gideon från den dagen Jerubbaal, för man sade: "Baal får driva sin sak mot honom när han rivit Baals altare."

³³ Midjaniterna, amalekiterna och österlänningarna hade alla samlats och gått över Jordan och slagit läger i Jisreels dal.

³⁴ Men HERRENS Ande kom över Gideon. Han blåste i hornet, och abiesriterna samlades och följde honom.

³⁵ Han sände ut budbärare i hela Manasse, så att också de samlades och följde honom. Han sände även budbärare till Asher, Sebulon och Naftali, och de kom upp för att möta dem.

Tecknet med ullen

³⁶ Och Gideon sade till Gud: "Om du verkligen vill rädda Israel genom min hand, som du har lovat,

6:31 1 Kung 18:21.
sak Hebr. jaréb Báal.
Luk 24:49.

6:32 Dom 7:1.

6:32 Baal får driva sin

6:34 Dom 3:10, 27, 1 Krön 12:18, 2 Krön 24:20,

³⁷ se då här. Jag lägger ut den här nyklippta ullen på tröskplatsen. Om det kommer dag bara på ullen medan marken förblir torr, då vet jag att du tänker rädda Israel genom min hand, som du har lovat.”

³⁸ Och det blev så. När han tidigt nästa morgon kramade ur ullen, kunde han pressa ut så mycket dag ur den att det fyllde en skål med vatten.

³⁹ Men Gideon sade till Gud: ”Låt inte din vrede brinna mot mig om jag talar än en gång. Låt mig få försöka bara en gång till med ullen. Gör nu så att bara ullen förblir torr, medan det kommer dag överallt på marken.”

⁴⁰ Gud gjorde så den natten. Bara ullen var torr, medan det hade kommit dag överallt på marken.

7

Gideon besegrar midjaniterna

¹ Tidigt nästa morgon drog Jerubbaal, det vill säga Gideon, i väg med allt folket som följde honom, och de slog läger vid Harodskällan. Han hade då midjaniternas läger norr om sig, på slätten mot Morehöjden.

² HERREN sade till Gideon: ”Folket som följer dig är för många för att jag ska vilja ge midjaniterna i deras hand. Israel kan då berömma sig mot mig och säga: Min egen hand har frälst mig.

³ Meddela nu folket: Den som är rädd och förskräckt kan vända om och skynda sig bort från Gileads berg.” Då vände 22 000 man av folket tillbaka, och bara 10 000 stannade kvar.

⁴ Men HERREN sade till Gideon: "Folket är fortfarande för många. För ner dem till vattnet, så ska jag där göra ett urval bland dem åt dig. När jag säger till dig: 'Den ska gå med dig', så ska han gå med dig. När jag säger till dig: 'Den ska inte gå med dig', så ska han inte gå med."

⁵ Så förde han folket ner till vattnet. Och HERREN sade till Gideon: "Alla som läppjar av vattnet som hunden gör, dem ska du skilja ut från dem som går ner på knä för att dricka."

⁶ Då visade det sig att antalet som hade läppjat av vattnet genom att föra det till munnen med handen var trehundra män. Alla de andra hade gått ner på knä för att dricka vatten.

⁷ HERREN sade då till Gideon: "Med de trehundra män som läppjade av vattnet ska jag frälsa er och ge midjaniterna i din hand. Alla de andra kan gå hem, var och en till sitt."

⁸ Då tog de över folkets matförråd och deras horn, och därefter lät han de andra israeliterna gå hem, var och en till sitt tält. Han behöll bara de trehundra männen. Och midjaniternas läger låg nedanför honom på slätten.

⁹ Den natten sade HERREN till Gideon: "Res dig och gå ner mot lägret, för jag har gett det i din hand."

¹⁰ Men om du är rädd för att dra ner, gå då ner till lägret med din tjänare Pura

¹¹ och hör vad de säger där. Då ska du få mod att dra ner mot lägret." Han gick då ner med sin tjänare Pura till förposterna ytterst i lägret.

7:5 läppjar av vattnet Troligen ur kupad hand, med vaksam blick på omgivningen. **7:7** 1 Sam 14:6, 2 Krön 14:11.

12 Och midjaniterna, amalekiterna och alla österlänningarna låg där i dalen, talrika som gräshoppor. Deras kameler var oräkneliga, talrika som sanden på havets strand.

13 När Gideon kom dit höll just en man på att berätta en dröm för en annan. Han sade: ”Jag hade en dröm. En kornbröds-kaka kom rullande in i midjaniternas läger. Den kom fram till tältet och slog till det så att det föll och vändes upp och ner, och tältet blev liggande.”

14 Då svarade den andre: ”Det kan inte betyda något annat än israeliten Gideons, Joashs sons, svärd. Gud har gett midjaniterna och hela lägret i hans hand.”

15 När Gideon hörde drömmen och dess uttydning föll han ner och tillbad. Därefter vände han tillbaka till Israels läger och sade: ”Res er, HERREN har gett midjaniternas läger i er hand!”

16 Han delade sina trehundra män i tre grupper och gav dem alla horn i händerna och tomma krukor med facklor inne i krukorna.

17 Han sade till dem: ”Se på mig och gör som jag! Så snart jag nått utkanten av lägret ska ni göra som jag.

18 När jag och alla som är med mig blåser i hornen, ska ni också blåsa i hornen runt omkring hela lägret och ropa: För HERREN och för Gideon!”

19 Så kom Gideon och de hundra män han hade med sig till utkanten av lägret, när den mellersta nattvåkten gick in och man just hade ställt ut

7:12 Dom 6:3, 5, 33. **7:19** när den mellersta nattvåkten gick in Ca Kl 22. Nattens tolv timmar var indelade i tre nattväkter.

vakterna. Då blåste de i hornen och krossade krukorna som de hade i händerna.

²⁰ Alla tre grupperna blåste i hornen och slog sönder krukorna. De grep facklorna med vänster hand och hornen med höger hand, och blåste i dem och ropade: "HERRENS och Gideons svärd!"

²¹ Men de stod stilla, var och en på sin plats, runt omkring lägret. Då började alla i lägret att irra omkring och skrikande ta till flykten.

²² När de trehundra hornen ljöd, vände HERREN den enes svärd mot den andre i hela lägret. De som var i lägret flydde ända till Bet-Hashitta, åt Serera till, ända till utkanten av Abel-Mehola, förbi Tabbat.

²³ Då samlades israeliterna från Naftali och Asher och från hela Manasse och förföljde midjaniterna.

²⁴ Gideon sände budbärare över hela Efraims bergsbygd och sade: "Dra ner mot midjaniterna och spärra all tillgång till vatten i deras väg ända till Bet-Bara och Jordan." Så uppbådades alla Efraims män och spärrade all tillgång till vatten ända till Bet-Bara och Jordan.

²⁵ De tog till fånga två midjanitiska furstar, Oreb och Seeb. De dödade Oreb vid Orebsklippan, och Seeb dödade de vid Seebspressen. Sedan förföljde de midjaniterna och förde Orebs och Seeb huvuden till Gideon på andra sidan Jordan.

8

Slutlig seger över midjaniterna

¹ Men Efraims män sade till Gideon: "Varför gjorde du så här mot oss och kallade inte på oss när du drog ut till strid mot midjaniterna?" Och de gick skarpt till rätta med honom.

² Han svarade dem: "Vad har jag gjort i jämförelse med er? Är inte Efraims efterskörd bättre än Abiesers vinbärgning?"

³ Det var i er hand som Gud gav de midjanitiska furstarna Oreb och Seeb. Vad har jag kunnat göra i jämförelse med er?" När han talade så, lade sig deras upprördhet mot honom.

⁴ Gideon kom till Jordan, och han gick över tillsammans med de trehundra man som var med honom. De var trötta av förföljandet.

⁵ Därför sade han till Suckots män: "Ge några brödkakor åt folket som följer mig. De är utmattade, och jag förföljer Seba och Salmunna, de midjanitiska kungarna."

⁶ Men ledarna i Suckot svarade: "Har du då redan Seba och Salmunna i din hand, eftersom vi skulle ge bröd åt din här?"

⁷ Gideon svarade: "När HERREN ger Seba och Salmunna i min hand, ska jag tröska sönder ert kött med ökentörnen och tistlar."

⁸ Så fortsatte han därifrån upp till Penuel och sade samma sak, och Penuels män gav honom samma svar som männen i Suckot.

⁹ Då sade han också till männen i Penuel: "När jag kommer välbehållen tillbaka ska jag riva ner det här tornet."

8:1 Dom 12:1. **8:2** Dom 6:11, 34. **8:2** efterskörd Uppsamling av kvarglömda druvor efter den stora huvudskörden (jfr 3 Mos 19:10).

10 Men Seba och Salmunna befann sig i Karkor och hade med sig sina härar, omkring 15 000 man, allt som fanns kvar av österlänningarnas här. De stupade utgjorde nämligen 120 000 man beväpnade med svärd.

11 Gideon drog upp på karavanvägen öster om Noba och Jogbeha och överföll hären, som hade trott sig vara i säkerhet.

12 Seba och Salmunna flydde, men han följde efter dem och tog de två midjanitiska kungarna Seba och Salmunna till fånga och skingrade hela hären.

13 När Gideon, Joashs son, vände tillbaka från striden, ner från Hereshöjden,

14 grep han en ung man, en av Suckots män. Gideon frågade ut honom, och den unge mannen skrev ner namnen på ledarna och de äldste i Suckot, sjuttiosju män.

15 När Gideon kom till Suckots män sade han: "Här är nu Seba och Salmunna, som ni hånade mig för och sade: Har du redan Seba och Salmunna i din hand, eftersom vi skulle ge bröd åt dina utmattade män?"

16 Därefter lät han gripa stadens äldste och tog ökentörnen och tistlar och lät Suckots män få känna av dem.

17 Tornet i Penuel rev han ner och dödade männen i staden.

18 Sedan frågade han Seba och Salmunna: "Hurdana var männen som ni dödade på Tabor?" De svarade: "De liknade dig, var och en såg ut som en kungason."

19 Gideon sade: "Då var det mina bröder, min mors söner. Så sant HERREN lever: Hade ni låtit dem leva, skulle jag inte ha dödat er."

20 Sedan sade han till Jeter, sin förstfödde: "Gå fram och döda dem." Men han drog inte sitt svärd, för han var rädd. Han var ju bara en pojke.

21 Då sade Seba och Salmunna: "Kom fram själv och hugg ner oss! Som mannen är, så är hans styrka." Då gick Gideon fram och dödade Seba och Salmunna. Han tog också månsmyckena som deras kameler hade runt halsen.

Gideon vägrar att bli kung

22 Israeliterna sade till Gideon: "Härska över oss, du och din son och din sonson, för du har frälst oss ur midjaniternas hand."

23 Men Gideon svarade dem: "Jag kommer inte att härska över er, och min son ska heller inte härska över er. HERREN ska härska över er."

24 Gideon sade vidare till dem: "En sak vill jag be er om: Att ni var och en ger mig öronringarna ni har fått som byte." Midjaniterna bar nämligen öronringar av guld eftersom de var ismaeliter.

25 De svarade: "Dem ger vi dig gärna." De bredde ut en mantel, och var och en kastade där de öronringar han hade fått som byte.

26 Och guldringarna som han hade begärt vägde 1 700 siklar i guld, detta förutom de halsprydnader, örhängen och purpurröda kläder som de midjanitiska kungarna hade burit och förutom kedjorna som hade suttit kring halsen på deras kameler.

8:21 Ps 83:12. **8:24** Öronringarna Annan Översättning: "den öronring" (även i vers 25). **8:26** 1 700 siklar Ca 20 kg.

²⁷ Gideon lät göra en efod av detta och satte upp den i sin stad Ofra. Hela Israel höll sig trolöst till den, och den blev en snara för Gideon och hans hus.

²⁸ Så blev Midjan kuvad under Israels barn och lyfte inte mer sitt huvud. Och landet hade ro i fyrtio år, så länge Gideon levde.

Gideon dör

²⁹ Men Jerubbaal, Joashs son, återvände hem och stannade där.

³⁰ Gideon hade sjuttio egna söner, för han hade många hustrur.

³¹ Han hade också en bihustru i Shekem, och även hon födde honom en son som han gav namnet Abimelek.

³² Och Gideon, Joashs son, dog i hög ålder och blev begravd i sin far Joashs grav i det abiesritiska Ofra.

³³ Men när Gideon hade dött var Israels barn trolösa igen och höll sig till baalerna. De gjorde Baal-Berit till sin gud.

³⁴ Israels barn tänkte inte på HERREN sin Gud, som hade befriat dem från alla deras fienders hand runt omkring.

³⁵ Inte heller visade de Jerubbaals, Gideons, hus någon kärlek i gengäld för allt gott som han hade gjort för Israel.

8:27 2 Mos 28:4f, Dom 17:5. **8:27** efod Färggrann prästdräkt (2 Mos 28:6f, 39:2f). **8:28** Dom 3:11. **8:33** Dom 9:4. **8:33** Báal-Berít Betyder "förbundsherren". Troligen identisk med El-Berit ("förbundsguden") som nämns i vers 46. **8:35** Dom 9:5f.

9

Abimeleks sammansvärjning

¹ Men Abimelek, Jerubbaals son, gick till sina morbröder i Shekem och sade till dem och till alla som var släkt med hans morfars hus:

² ”Säg så här till Shekems alla män: Vad är bäst för er, att Jerubbaals alla sjuttio söner råder över er eller att en enda man råder över er? Kom ihåg att jag är ert kött och blod.”

³ Då lade hans morbröder fram allt detta till hans förmån inför Shekems alla män. Dessa blev vunna för Abimelek, för de tänkte: ”Han är ju vår bror.”

⁴ De gav honom sjuttio siklar silver ur Baal-Berits tempel, och för dessa anställde Abimelek löst folk och äventyrare som följde honom.

⁵ Därefter begav han sig till sin fars hus i Ofra och dödade där sina bröder, Jerubbaals sjuttio söner, på en och samma sten.

Men Jotam, Jerubbaals yngste son, kom undan eftersom han hade gömt sig.

⁶ Sedan samlades Shekems alla män och alla i Bet-Millo och gick bort och gjorde Abimelek till kung vid terebinten där minnesstenen står i Shekem.

Liknelsen om träden

⁷ När man berättade detta för Jotam, gick han och ställde sig på toppen av berget Gerissim och

9:1 Dom 8:30f. **9:1** Shekem Centralort vid nutida Nablus där Josua hade samlat folket (Jos 24). **9:4** Dom 8:33. **9:4** sjuttio

siklar silver Drygt 700 gram, motsvarande ca sju årslöner (17:10).

9:5 2 Kung 10:7. **9:6** Jos 24:25f. **9:6** Bet-Millo Betyder ”fyllningshus”, alltså byggt på en upphöjning av fyllnadsmaterial. **9:7**

5 Mos 11:29f.

ropade med hög röst till dem: ”Hör på mig, ni Shekems män, så att Gud också ska höra er!

⁸ En gång gick träden
för att smörja en kung över sig.

De sade till olivträdet:
Bli du kung över oss!

⁹ Men olivträdet svarade:
Skulle jag avstå från min olja,
som man ärar Gud
och människor med,
och gå för att svaja
över de andra träden?

¹⁰ Då sade träden till fikonträdet:
Kom, bli du kung över oss!

¹¹ Men fikonträdet svarade:
Skulle jag avstå från min sötma
och min goda frukt
och gå för att svaja
över de andra träden?

¹² Då sade träden till vinstocken:
Kom, bli du kung över oss!

¹³ Men vinstocken svarade:
Skulle jag avstå från min vinmust,
som gläder Gud och människor,
och gå för att svaja
över de andra träden?

¹⁴ Då sade alla träden till törnbusken:
Kom, bli du kung över oss!

9:9 Gud Annan översättning: ”gudar” (även i vers 13). **9:9** som man ärar Gud och människor med Annan översättning: ”som Gud och människor ärar mig för”. **9:13** Ps 104:15.

15 Törnbusken svarade träden:
Om ni verkligen vill smörja mig
till kung över er,
kom då och ta er tillflykt
under min skugga.
Om inte,
ska eld gå ut från törnbusken
och förtära cedrarna på Libanon.

16 Lyssna nu: Har ni handlat rätt och riktigt när ni gjorde Abimelek till kung? Har ni gjort rätt mot Jerubbaal och hans hus, och har ni lönat honom efter hans gärningar?

17 Ni vet ju att min far stred för er och vågade sitt liv för att rädda er från midjaniternas hand.

18 Men ni har i dag rest er mot min fars hus och dödat hans sjuttio söner på en och samma sten och gjort Abimelek, hans slavinnas son, till kung över Shekems medborgare eftersom han är er bror.

19 Om ni då denna dag har handlat rätt och riktigt mot Jerubbaal och hans hus, så gläd er över Abimelek och han må glädja sig över er.

20 Om inte, låt då eld gå ut från Abimelek och förtära Shekems män och Bet-Millo, och låt eld gå ut från Shekems män och Bet-Millo och förtära Abimelek.”

21 Sedan skyndade sig Jotam undan och flydde till Beer. Där bosatte han sig i säkerhet för sin bror Abimelek.

Abimelek dör

22 När Abimelek hade härskat över Israel i tre år,
23 sände Gud en ond ande mellan Abimelek och Shekems män så att dessa avföll från Abimelek.

²⁴ Det skedde för att våldet mot Jerubbaals sjuttio söner skulle bli hämnat och för att deras blod skulle komma över deras bror Abimelek som dödade dem, och över Shekems män som hade hjälpt honom att döda sina bröder.

²⁵ För att skada honom lade Shekems män folk i bakhåll på bergshöjderna, och de plundrade alla som gick den vägen. Detta berättades för Abimelek.

²⁶ Men Gaal, Ebeds son, kom med sina bröder och drog in i Shekem, och Shekems män fick förtroende för honom.

²⁷ De gick ut på fältet och skördade sina vingårdar, pressade druvor och ordnade en fest. Så gick de in i sin guds hus och åt och drack och uttalade förbannelser över Abimelek.

²⁸ Och Gaal, Ebeds son, sade: "Vem är Abimelek? Och vem är Shekem, eftersom vi ska tjäna honom? Är han inte Jerubbaals son och Sebul hans förvaltare? Nej, ni ska tjäna män som härstammar från Hamor, Shekems far. Varför skulle vi tjäna Abimelek?"

²⁹ Om jag bara hade detta folk i min hand! Då skulle jag driva bort Abimelek." Och han sade om Abimelek: "Utöka din här och dra ut!"

³⁰ Men när stadens hövding Sebul fick höra vad Gaal, Ebeds son, hade sagt, blev han mycket upprörd.

³¹ Han sände i hemlighet bud till Abimelek och lät säga: "Akta dig! Gaal, Ebeds son, och hans bröder har kommit till Shekem, och de uppviglar staden mot dig.

9:28 1 Mos 34:2. **9:28** män som härstammar från Hamor Områdets urinvånare, alltså icke-israeliter (jfr 1 Mos 33:19f).

³² Bryt nu upp i natt med ditt folk och lägg dig i bakhåll på fältet.

³³ Sedan kan du tidigt i morgon när solen går upp gå till anfall mot staden. När han då drar ut mot dig med sitt folk kan du göra med honom vad du får tillfälle till.”

³⁴ Då bröt Abimelek upp med allt sitt folk i natten och lade sig i bakhåll mot Shekem i fyra grupper.

³⁵ Gaal, Ebeds son, kom ut och ställde sig vid ingången till stadsporten. Samtidigt bröt Abimelek med sitt folk fram från bakhållet.

³⁶ När Gaal såg folket sade han till Sebul: ”Se, det kommer ner folk från bergshöjderna!” Men Sebul svarade honom: ”Det är skuggan av bergen som för dina ögon ser ut som människor.”

³⁷ Men Gaal sade på nytt: ”Jo, det kommer ner folk från Mitthöjden, och en annan grupp kommer på vägen från Teckentydareken.”

³⁸ Då sade Sebul till honom: ”Var är nu dina stora ord, du som sade: Vem är Abimelek eftersom vi ska tjäna honom? Här kommer folket som du föraktade. Dra ut och strid mot dem!”

³⁹ Då drog Gaal ut i spetsen för Shekems män och gav sig i strid med Abimelek.

⁴⁰ Men Abimelek förföljde honom, och han flydde för honom. Många föll slagna ända fram mot stadsporten.

⁴¹ Abimelek stannade i Aruma. Men Sebul drev bort Gaal och hans bröder så att de inte kunde bo i Shekem.

⁴² Dagen därefter gick folket ut på fältet, och man berättade detta för Abimelek.

⁴³ Då tog han sitt folk och delade upp dem i tre grupper och lade sig i bakhåll på fältet. När han fick se folket gå ut ur staden, ryckte han fram mot dem och slog dem.

⁴⁴ Abimelek och grupperna han hade med sig gick till anfall och ställde sig vid ingången till stadsporten. Men de båda andra grupperna anföll alla ute på fältet och slog dem.

⁴⁵ Abimelek angrep staden hela den dagen, han intog den och dödade dem som fanns där inne. Sedan rev han ner staden och beströdde den med salt.

⁴⁶ När männen i Shekems torn hörde detta, begav sig alla till valvet i El-Berits tempel.

⁴⁷ Abimelek blev underrättad om att alla männen i Shekems torn hade samlats där.

⁴⁸ Han gick då med allt sitt folk upp till berget Salmon. Abimelek tog en yxa i handen och högg av en trädgren som han lyfte upp och lade på axeln, och han sade till folket: ”Skynda er, gör som ni såg att jag gjorde!”

⁴⁹ Då högg allt folket var sin gren och följde Abimelek, och de lade grenarna intill valvet och tände eld på valvet över dem. Så omkom de som bodde i Shekems torn, omkring ettusen män och kvinnor.

⁵⁰ Och Abimelek drog bort till Tebes och belägrade Tebes och intog det.

⁵¹ Men mitt i staden fanns ett starkt torn. Dit flydde alla män och kvinnor, stadens alla medborgare, och stängde igen om sig. Sedan steg de upp på

9:45 beströdde den med salt För att göra marken ofruktbar (jfr 5 Mos 29:23).

tornets tak.

⁵² Men Abimelek kom till tornet och angrep det. När han närmade sig tornets port för att bränna den,

⁵³ kastade en kvinna ner en kvarnsten på Abimeleks huvud och spräckte hans skalle.

⁵⁴ Han ropade genast på sin väpnare och sade till honom: ”Dra ditt svärd och döda mig så att de inte säger om mig: En kvinna dödade honom.” Hans tjänare genomborrade honom och han dog.

⁵⁵ När israeliterna såg att Abimelek var död, gick var och en hem till sitt.

⁵⁶ Så lät Gud Abimelek få igen det onda som han hade gjort mot sin far när han dödade sina sjuttio bröder.

⁵⁷ Och allt det onda som Shekems män hade gjort lät Gud komma tillbaka över deras egna huvuden. Så kom Jotams, Jerubbaals sons, förbannelse över dem.

10

Tola

¹ Efter Abimelek trädde Tola fram och räddade Israel. Han var son till Pua, son till Dodo, en man från Isaskar. Han bodde i Shamir i Efraims bergsbygd

² och var domare i Israel i tjugotre år. Sedan dog han och blev begravd i Shamir.

Jair

9:53 kvarnsten Den övre stenen i en handkvarn som vägde ett par kg (jfr 5 Mos 24:6). **9:54** 1 Sam 31:4. **10:1** Tola Betyder ”mask” (jfr Ps 22:7, Jes 41:14) eller ”röd”. Domare på 1100-talet f Kr. **10:1** Shamir Kanske den plats där huvudstaden Samaria sedan byggdes (1 Kung 16:24).

³ Efter honom trädde gileaditen Jair fram och var domare i Israel i tjugotvå år.

⁴ Han hade trettio söner som red på trettio åsnor, och de hade trettio städer som än i dag kallas Jairs byar. De ligger i Gileads land.

⁵ Och Jair dog och blev begravd i Kamon.

Israel åter i sina fienders hand

⁶ Men Israels barn gjorde åter det som var ont i HERRENS ögon och tjänade baalerna och astarterna och även Arams, Sidons, Moabs, ammoniternas och filisteernas gudar. De övergav HERREN och tjänade honom inte.

⁷ Då upptändes HERRENS vrede mot Israel, och han sålde dem i filisteernas och ammoniternas hand.

⁸ Dessa plågade och förtryckte Israels barn det året. I arton år gjorde de så mot alla israeliter som bodde på andra sidan Jordan i amoreernas land i Gilead.

⁹ Dessutom gick ammoniterna över Jordan och gav sig i strid med Juda, Benjamins och Efraims hus, så att Israel kom i stor nöd.

¹⁰ Då ropade Israels barn till HERREN och sade: "Vi har syndat mot dig, för vi har övergett vår Gud och tjänat baalerna."

¹¹ Men HERREN sade till Israels barn: "När ni blev förtryckta av egyptierna, amoreerna, ammoniterna, filisteerna,

¹² sidonierna, amalekiterna och maoniterna, då ropade ni till mig och jag frälste er från deras hand.

10:3 Jair Betyder "lyser" (jfr 4 Mos 6:25). Bodde öster om floden Jordan. Domare på 1100-talet f Kr. **10:4** 4 Mos 32:41, 5 Mos 3:14, Dom 12:14, 1 Krön 2:22.

13 Men ni har övergett mig och tjänat andra gudar. Därför vill jag inte längre rädda er.

14 Gå och ropa till de gudar som ni har utvalt. De får rädda er i er nöd.”

15 Då sade Israels barn till HERREN: ”Vi har syndat. Gör du med oss det som är rätt i dina ögon. Men befria oss denna gång.”

16 Därefter skaffade de bort ifrån sig de främmande gudarna och tjänade HERREN. Då kunde han inte längre uthärda att se Israels nöd.

17 Ammoniterna uppbådades till strid och slog läger i Gilead, och Israels barn samlades och slog läger i Mispa.

18 Folket, hövdingarna i Gilead, sade då till varandra: ”Vem vill börja striden mot ammoniterna? Den som gör det ska vara huvud över alla som bor i Gilead.”

11

Jefta

¹ Gileaditen Jefta var en tapper stridsman. Han var son till en prostituerad, och hans far hette Gilead.

² Gileads hustru födde söner åt honom, och när de växte upp drev de bort Jefta och sade till honom: ”Du får inte dela arvet i vår fars hus, för du är son till en främmande kvinna.”

10:13 5 Mos 32:15f. **10:14** 5 Mos 32:28, Jer 2:28. **10:15** 1 Sam 12:10. **10:16** Dom 2:18, Ps 78:65f. **10:17** Mispa Betyder ”vaktpost”, en samlingsplats ca 1 mil norr om Jerusalem (20:1, 1 Sam 7:5). **10:18** Dom 11:6f. **11:1** Hebr 11:32. **11:1** Jefta Betyder ”Öppnar”. Domare kanske under 1090-talet f Kr. Nämns i Hebr 11:32 som en av trons hjältar.

³ Då flydde Jefta bort från sina bröder och bosatte sig i landet Tob. Där slöt sig löst folk till honom och drog ut på plundringståg med honom.

⁴ En tid därefter gick ammoniterna i strid med Israel.

⁵ Men när ammoniterna gick i strid med Israel, kom de äldste i Gilead för att hämta Jefta från landet Tob.

⁶ De sade till Jefta: "Kom och bli vår anförare, så ska vi strida mot ammoniterna."

⁷ Men Jefta svarade de äldste i Gilead: "Har ni inte hatat mig och drivit ut mig ur min fars hus? Varför kommer ni till mig nu när ni är i nöd?"

⁸ De äldste i Gilead svarade honom: "Just därför har vi kommit tillbaka till dig. Kom nu med oss och strid mot ammoniterna. Du ska bli huvud över oss alla som bor i Gilead."

⁹ Jefta svarade de äldste i Gilead: "Om ni tar mig tillbaka för att strida mot ammoniterna och HERREN ger dem till mig, så ska jag sedan vara ert huvud."

¹⁰ Då sade de äldste i Gilead till Jefta: "HERREN är vittne mellan oss om vi inte gör som du har sagt."

¹¹ Jefta följde då med de äldste i Gilead, och folket satte honom till huvud och anförare över sig. Och Jefta uttalade allt som han hade sagt inför HERREN i Mispa.

¹² Jefta skickade sändebud till ammoniternas kung och sade: "Vad har du emot mig, eftersom du kommer för att angripa mig i mitt land?"

11:3 landet Tob Troligen Tayibeh ca 2 mil öster om Galileiska sjön (norr om Gilead).

13 Då svarade ammoniternas kung Jeftas sändebud: "När Israel drog upp ur Egypten, tog de mitt land från Arnon ända till Jabbok och Jordan. Ge nu tillbaka det frivilligt."

14 På nytt skickade Jefta sändebud till ammoniternas kung

15 och sade till honom: "Så säger Jefta: Israel har inte tagit något land vare sig från Moab eller från ammoniterna.

16 För när Israel drog upp ur Egypten och de hade vandrat genom öknen ända till Röda havet och kommit till Kadesh,

17 sände Israel budbärare till kungen i Edom och sade: Låt mig gå genom ditt land. Men kungen i Edom lyssnade inte. De skickade också bud till kungen i Moab, men han ville inte heller. Då stannade Israel i Kadesh.

18 Därefter vandrade de genom öknen och gick runt Edoms land och Moabs land och kom öster om Moabs land och slog läger på andra sidan Arnon. De kom inte in på Moabs område, för Arnon var gräns mot Moab.

19 Sedan sände Israel budbärare till amoreernas kung Sichon, kungen i Heshbon, och sade till honom: Låt oss gå genom ditt land fram till vårt område.

20 Men Sichon litade inte på Israel och lät dem inte gå genom sitt område utan samlade allt sitt folk och slog läger i Jahas. Där gick han i strid med Israel.

11:13 4 Mos 21:24.

11:15 5 Mos 2:9, 18f, 37.

11:17 4 Mos 20:14f.

11:18 4 Mos 21:13.

11:19 4 Mos 21:21f, 5 Mos 2:26f.

²¹ Men HERREN, Israels Gud, gav Sichon och allt hans folk i Israels hand så att de slog dem. Israel intog hela det land där amoreerna bodde.

²² De intog hela amoreernas område, från Arnon ända till Jabbok och från öknen ända till Jordan.

²³ När nu HERREN, Israels Gud, har fördrivit amoreerna för sitt folk Israel, skulle då du ta deras land i besittning!

²⁴ Är det inte så att du tar vad din gud Kemosh ger dig till besittning, och vi tar allt som HERREN vår Gud har gett oss i besittning?

²⁵ Är du bättre än Balak, Sippors son, kungen i Moab? Gick han i tvist med Israel, gick han i strid med dem?

²⁶ Israel har i trehundra år bott i Heshbon med underlydande orter, i Aroer med underlydande orter och i alla städer längs Arnon. Varför har ni då inte tagit tillbaka det från oss under den tiden?

²⁷ Jag har inte syndat mot dig, men du gör illa mot mig genom att du strider mot mig. HERREN, domaren, ska i dag döma mellan Israels barn och ammoniterna.”

²⁸ Men ammoniternas kung lyssnade inte till vad Jefta sade till honom genom sändebuden.

Jeftas löfte

²⁹ Då kom HERRENS Ande över Jefta. Han drog genom Gilead och Manasse och vidare genom Mispé i Gilead, och från Mispé i Gilead ryckte han fram mot ammoniterna.

11:22 5 Mos 2:36. **11:24** 1 Kung 11:7, 2 Kung 23:13. **11:25**
4 Mos 22:2f. **11:26** i trehundra år Från Josuas tid ca 1400 f Kr till
Jeftas tid ca 1100 f Kr.

³⁰ Jefta gav ett löfte till HERREN och sade: "Om du ger ammoniterna i min hand,

³¹ lovar jag att det som kommer ut genom dörrarna i mitt hus och möter mig, när jag kommer hem välbehållen från ammoniterna, ska tillhöra HERREN. Jag ska offra det som brännoffer."

³² Så drog Jefta bort mot ammoniterna för att strida mot dem, och HERREN gav dem i hans hand.

³³ Han tillfogade dem ett mycket stort nederlag, från Aroer ända fram emot Minnit, tjugo städer, och ända till Abel-Keramim. Så blev ammoniterna kuvade under Israels barn.

Jeftas dotter

³⁴ När sedan Jefta kom hem till sitt hus i Mispa, se, då gick hans dotter ut för att möta honom med tamburin och dans. Hon var hans enda barn, och utom henne hade han varken son eller dotter.

³⁵ När han fick se henne, rev han sönder sina kläder och ropade: "Nej! Min dotter, du gör mig helt förkrossad, du drar olycka över mig! Jag har öppnat min mun inför HERREN till ett löfte och kan inte ta tillbaka det."

³⁶ Hon svarade honom: "Min far, har du öppnat din mun inför HERREN, så gör med mig enligt dina ord, eftersom HERREN nu har gett dig hämnd på dina fiender ammoniterna."

³⁷ Hon sade sedan till sin far: "Men låt mig få detta: Ge mig två månader, så att jag kan gå upp i

11:34 2 Mos 15:20, 1 Sam 18:6.

11:35 4 Mos 30:3, 5 Mos 23:21.

11:35 ett löfte En ed inför Herren måste hållas (4 Mos 30:3). Lagen förbjöd dock människooffer (5 Mos 18:10, jfr Jer 7:31), och en bortlovad människa skulle lösas med en gåva (3 Mos 27:2).

bergen och gråta över min jungfrudom med mina väninnor.”

³⁸ Han svarade henne: ”Ja, gå.” Och han lät henne vara borta i två månader. Då gick hon med sina väninnor och begrät sin jungfrudom på bergen.

³⁹ Men efter två månader återvände hon till sin far, och han gjorde med henne efter löftet som han gett. Och hon hade aldrig känt någon man. Sedan blev det en sed i Israel

⁴⁰ att Israels döttrar gick för att fira minnet av gileaditen Jeftas dotter under fyra dagar varje år.

12

Jefta och Efraim

¹ Efraims män samlades och drog till Safon. De sade till Jefta: ”Varför gick du ut i strid mot ammoniterna utan att kalla på oss till att gå med dig? Nu ska vi bränna ner ditt hus tillsammans med dig.”

² Jefta svarade dem: ”Jag och mitt folk låg i hård strid med ammoniterna. Då kallade jag på er, men ni ville inte rädda mig ur deras hand.

³ När jag såg att ni inte ville rädda mig, tog jag min själ i min hand och drog i väg mot ammoniterna, och HERREN gav dem i min hand. Varför har ni då kommit emot mig denna dag för att strida mot mig?”

⁴ Och Jefta samlade alla Gileads män och gav sig i strid med Efraim, och Gileads män slog

12:1 Dom 8:1. **12:3** 1 Sam 19:5, 28:21, Ps 119:109. **12:3** tog jag min själ i min hand Dvs trotsade faran.

efraimiterna eftersom dessa sade: "Ni är flyktingar från Efraim. Gilead är ett mellanting, varken Efraim eller Manasse."

⁵ Gileaditerna skar av vadställena över Jordan för efraimiterna. När de efraimitiska flyktingarna sade: "Låt mig komma över", frågade Gileads män var och en: "Är du efraimit?" Svarade han då "nej",

⁶ sade de till honom: "Säg shibbólet!" Sade han då "sibbólet" för att han inte kunde uttala ordet rätt, grep de honom och dödade honom där vid Jordans vadställen. På så sätt föll vid det tillfället 42 000 efraimiter.

⁷ Och Jefta var domare i Israel i sex år. Sedan dog gileaditen Jefta och blev begravd i en av Gileads städer.

Ibsan, Elon och Abdon

⁸ Efter honom var Ibsan från Betlehem domare i Israel.

⁹ Han hade trettio söner. Trettio döttrar gifte han bort, och trettio döttrar fick han genom att hämta hustrur åt sina söner utifrån. Han var domare i Israel i sju år.

¹⁰ Sedan dog Ibsan och blev begravd i Betlehem.

¹¹ Efter honom var sebuloniten Elon domare i Israel. I tio år var han domare i Israel.

¹² Sedan dog sebuloniten Elon och blev begravd i Ajalon i Sebulons land.

12:6 shibbólet Betyder "ax" eller "ström". Efraimiterna uttalade inte sh-ljudet i sin dialekt. **12:8** Ibsan Kan översättas "snabb". Domare efter 1100 f Kr; troligen i det galileiska Betlehem i norr (Jos 19:15). **12:11** Elon Betyder "terebint" (ekliknande träd, se 6:11, 9:6). Domare i norra Israel.

¹³ Efter honom var pirgatoniten Abdon, Hillels son, domare i Israel.

¹⁴ Han hade fyrtio söner och trettio sonsöner som red på sjuttio åsnor. Han var domare i Israel i åtta år.

¹⁵ Sedan dog pirgatoniten Abdon, Hillels son, och blev begravd i Pirgaton i Efraims land, i amalekiternas bergsbygd.

13

Simsons födelse

¹ Israels barn gjorde åter det som var ont i HERRENS ögon, och HERREN gav dem i filisteernas hand i fyrtio år.

² I Sorga levde en man som hette Manoa, han var av daniternas släkt. Hans hustru var ofruktsam och hade inte fött några barn.

³ Men HERRENS ängel uppenbarade sig för hustrun och sade till henne: ”Se, du är ofruktsam och har inte fött några barn, men du ska bli havande och föda en son.

⁴ Se nu till att du inte dricker vin eller starka drycker eller äter något orent.

⁵ För se, du ska bli havande och föda en son. Ingen rakkniv ska röra hans huvud, för pojken ska vara en Guds nasir redan från moderlivet.

12:13 Abdon Betyder ”tjänare”. Domare i norra Israel. **12:14** Dom 10:4. **13:1** Dom 2:11, 3:12, 4:1, 6:1, 8:33, 10:6. **13:1** i filisteernas hand i fyrtio år Kanske ca 1095-1055 f Kr (fram till Samuel och Saul, 1 Sam 7:7f). **13:4** 4 Mos 6:2f, Dom 16:17, 1 Sam 1:11, Luk 1:15. **13:5** nasir En nasir visade med sitt långa hår att han var avskild för Gud. Man skulle avhålla sig från vin (vers 14) och orenhet från döda, regler som gällde präster i tjänst. Se 4 Mos 6.

Han ska påbörja räddningen av Israel ur filisteernas hand.”

⁶ Då gick hustrun in och berättade det för sin man och sade: ”En gudsmän kom till mig. Han såg ut som en Guds ängel, mycket respektingivande. Jag frågade honom inte varifrån han var, och han lät mig inte veta sitt namn.

⁷ Han sade till mig: Se, du ska bli havande och föda en son. Drick nu inte vin eller starka drycker och ät inte något orent, för pojken ska vara en Guds nasir från moderlivet ända till sin död.”

⁸ Då bad Manoa till HERREN: ”O Herre, låt gudsmannen som du sände hit komma tillbaka till oss och lära oss hur vi ska göra med pojken som ska födas.”

⁹ Gud lyssnade till Manoas röst. Guds ängel kom tillbaka till hans hustru när hon satt ute på marken och hennes man Manoa inte var hos henne.

¹⁰ Då skyndade hustrun genast i väg och berättade det för sin man och sade till honom: ”Se, mannen som kom till mig härömdagen har uppenbarat sig för mig.”

¹¹ Manoa reste sig och följde med sin hustru. När han kom till mannen, frågade han honom: ”Är du den man som talade med min hustru?” Han svarade: ”Ja.”

¹² Då sade Manoa: ”När det nu går som du har sagt, vad är det då som gäller för pojken? Vad ska vi göra med honom?”

¹³ HERRENS ängel svarade Manoa: ”Din hustru ska följa allt som jag sagt henne.

13:12 Vad ska vi göra med honom? Annan översättning: ”Vad ska han göra?”.

14 Hon ska inte äta något som växer på vinstocken, och vin eller starka drycker får hon inte dricka, inte heller får hon äta något orent. Allt som jag befallt henne ska hon följa.”

15 Manoa sade till HERRENS ängel: ”Låt oss få hålla dig kvar, så tillagar vi en killing åt dig.”

16 Men HERRENS ängel svarade Manoa: ”Även om du håller mig kvar kommer jag inte att äta av din mat. Men om du vill ordna ett brännoffer, så offra det åt HERREN.” Manoa hade nämligen inte förstått att det var HERRENS ängel.

17 Manoa sade till HERRENS ängel: ”Vad är ditt namn? Vi vill ära dig när det du har sagt går i uppfyllelse.”

18 HERRENS ängel sade till honom: ”Varför frågar du efter mitt namn? Mitt namn är Underbar.”

19 Manoa tog killingen och matoffret och offerade det på klippan åt HERREN. Då lät han något underbart ske inför ögonen på Manoa och hans hustru.

20 När lågan steg från altaret mot himlen, steg HERRENS ängel upp i lågan från altaret. Manoa och hans hustru såg det, och de föll ner till jorden på sitt ansikte.

21 Sedan visade sig HERRENS ängel inte mer för Manoa och hans hustru. Och Manoa förstod att det var HERRENS ängel.

22 Manoa sade till sin hustru: ”Nu måste vi dö, eftersom vi har sett Gud.”

13:15 Dom 6:18. **13:17** 1 Mos 32:29f. **13:18** 1 Mos 32:29, Jes 9:6, 28:29, 29:14. **13:18** Underbar Jfr Jes 9:6. Annan översättning: "ofattbart". **13:19** Dom 6:19f. **13:22** 2 Mos 33:20f, 5 Mos 5:26, Dom 6:22.

²³ Men hans hustru svarade honom: "Om HERREN hade velat döda oss skulle han inte ha tagit emot brännoffer och matoffer från vår hand, och inte låtit oss se allt detta eller höra något sådant."

²⁴ Sedan födde hans hustru en son och gav honom namnet Simson. Pojken växte upp, och HERREN välsignade honom.

²⁵ HERRENS Ande började verka på honom medan han var i Dans läger, mellan Sorga och Eshtaol.

14

Simsons bröllop och hans gåta

¹ Simson gick ner till Timna, och där i Timna fick han se en kvinna, en av filisteernas döttrar.

² När han kom tillbaka sade han till sin far och mor: "Jag har sett en kvinna i Timna, en av filisteernas döttrar. Ta henne till hustru åt mig."

³ Hans far och mor sade till honom: "Finns det ingen kvinna bland dina bröders döttrar och i hela mitt folk, eftersom du vill gå bort och ta dig en hustru från de oomskurna filisteerna?" Simson sade till sin far: "Ta henne åt mig, för hon är den rätta i mina ögon."

⁴ Men hans far och mor visste inte att det kom från HERREN, som sökte en anledning till strid med filisteerna. På den tiden härskade nämligen filisteerna över Israel.

13:24 Simson Betyder ungefär "sol". Hans hemstad Sorga låg ca 2,5 mil väster om Jerusalem, strax norr om staden Bet-Shemesh ("solens hus", kanske uppkallad efter ett soltempel). **13:25**

Dom 18:11f.

14:3 2 Mos 34:4, 16, 5 Mos 7:3, Dom 15:6.

14:4

Dom 13:1.

⁵ Simson gick med sin far och mor ner till Timna. Men just när de nådde vingårdarna vid Timna, kom ett ungt lejon rytande emot honom.

⁶ Då föll HERRENS Ande över honom, och han slet sönder lejonet med bara händerna, som om det vore en killing. Men han talade inte om för sin far och mor vad han hade gjort.

⁷ När han kom dit ner talade han med kvinnan, och hon var den rätta i Simsons ögon.

⁸ En tid därefter återvände han för att hämta henne, och vek då av vägen för att se på det döda lejonet. Och se, det fanns en bisvärm och honung i lejonets kropp.

⁹ Han skrapade ut honungen i sina händer och åt medan han gick. Han kom till sin far och mor och gav till dem, och de åt. Men han talade inte om för dem att han hade skrapat ut honungen ur lejonets kropp.

¹⁰ Simsons far gick ner till kvinnan, och Simson ordnade en fest, för så brukade de unga männen göra.

¹¹ När de fick se honom, hämtade de trettio bröllopssvenner som skulle vara med honom.

¹² Simson sade till dem: "Jag ska ge er en gåta. Om ni under de sju festdagarna ger mig lösningen och gissar rätt, ska jag ge er trettio fina linneskjortor och trettio högtidsdräkter.

¹³ Men om ni inte kan säga mig lösningen, ska ni ge mig trettio fina linneskjortor och trettio

14:6 1 Sam 17:35. **14:11** När de fick se honom Andra handskrifter (Septuaginta): "Eftersom de var rädda för honom" (vilket kan förklara varför bröllopssvennerna var så många).

högtidsdräkter.” De sade till honom: ”Berätta, låt oss höra din gåta!”

¹⁴ Då sade han till dem: ”Från storätaren kom något ätbart, från den starke kom något sött.” Men under tre dagar lyckades de inte lösa gåtan.

¹⁵ På sjunde dagen sade de till Simsons hustru: ”Locka din man att ge oss lösningen på gåtan. Annars bränner vi upp dig och din fars hus. Ni har väl inte bjudit hit oss för att plundra oss?”

¹⁶ Och Simsons hustru låg över honom med gråt och sade: ”Du bara hatar mig, du älskar mig inte alls. Du lade fram en gåta för mina landsmän, men för mig har du inte berättat lösningen.” Han svarade: ”Varken min far eller min mor har jag berättat lösningen för. Ska jag då berätta den för dig?”

¹⁷ Men hon låg över honom med gråt under de sju festdagarna, och den sjunde dagen gav han henne lösningen eftersom hon pressade honom så hårt. Sedan berättade hon den för sina landsmän.

¹⁸ Innan solen gick ner den sjunde dagen gav stadens män honom sitt svar: ”Vad är sötare än honung? Och vad är starkare än ett lejon?” Då sade han till dem: ”Hade ni inte plöjt med min kviga, hade ni inte gissat min gåta.”

¹⁹ HERRENS Ande kom över honom, och han gick ner till Ashkelon och slog ihjäl trettio män och tog deras kläder och gav högtidsdräkterna åt dem som hade sagt lösningen på gåtan. I stor vrede vände han tillbaka till sin fars hus.

²⁰ Och Simsons hustru gavs åt den av hans bröllopssvenner som hade varit hans marskalk.

15

Simsons hämnd på filisteerna

¹ En tid därefter, medan veteskörden pågick, besökte Simson sin hustru och hade med sig en killing. Han sade: ”Låt mig gå in till min hustru i kammaren.” Men hennes far lät honom inte gå in.

² Han sade: ”Jag var säker på att du avskydde henne, så jag gav henne till din bröllopssven. Men hon har en yngre syster som är vackrare än hon. Ta henne i stället!

³ Men Simson svarade dem: ”Den här gången är jag utan skuld till filisteerna om jag gör dem illa.”

⁴ Simson gick och fångade trehundra rävar. Sedan tog han facklor, band ihop rävar med svansarna två och två och satte en fackla mellan de två svansarna.

⁵ Därefter tände han eld på facklorna och släppte in rävarna på filisteernas sädesfält och satte eld på både sädeskärvar och oskuren säd, vingårdar och olivlundar.

⁶ När filisteerna frågade vem som hade gjort detta, fick de svaret: ”Det var Simson, timnitens svärson, för att timniten tog hans hustru och gav henne till hans bröllopssven.” Då drog filisteerna ut och brände upp både henne och hennes far i eld.

⁷ Men Simson sade till dem: ”Om ni gör så här tänker jag verkligen inte vila förrän jag tagit hämnd på er.”

15:1 medan veteskörden pågick I månadskiftet maj-juni. **15:2** Dom 14:20. **15:4** rävar Annan översättning: ”schakaler” (som är flockdjur).

⁸ Och han slog dem sönder och samman så att de led ett stort nederlag. Sedan gick han ner därifrån och bodde i bergsklyftan vid Etam.

⁹ Då drog filisteerna upp och slog läger i Juda och spred sig i Lehi.

¹⁰ Och Juda män sade: ”Varför har ni dragit upp hit mot oss?” De svarade: ”Vi har kommit upp för att binda Simson och göra mot honom som han har gjort mot oss.

¹¹ Då gick tretusen män från Juda ner till bergsklyftan vid Etam och sade till Simson: ”Förstår du inte att filisteerna härskar över oss? Varför har du gjort så här mot oss?” Han svarade dem: ”Som de har gjort mot mig, har jag gjort mot dem.”

¹² De sade till honom: ”Vi har kommit ner för att binda dig och överlämna dig till filisteerna.” Simson sade till dem: ”Svär på att ni inte själva dödar mig.”

¹³ De svarade honom: ”Nej, vi tänker bara binda dig och överlämna dig till dem. Vi ska inte döda dig.” Så band de honom med två nya rep och förde honom upp från klippan.

¹⁴ När han kom till Lehi, ropade filisteerna och sprang emot honom. Då föll HERRENS Ande över honom, och repen runt hans armar blev som lintrådar som fattat eld, och banden bara smälte bort från hans händer.

¹⁵ Han fick syn på ett färskt käkben från en åsna, räckte ut handen och tog det och slog ihjäl tusen man med det.

¹⁶ Sedan sade Simson:

”Med åsnekäken
slog jag en hop, ja, två.
Med åsnekäken
slog jag tusen man.”

¹⁷ När han hade sagt detta, kastade han käken ifrån sig. Och man kallade den platsen Ramat-Lehi.

¹⁸ Och han blev mycket törstig och ropade till HERREN: ”Du har gett denna stora seger genom din tjänare, och nu kommer jag att dö av törst och falla i de oomskurnas hand!”

¹⁹ Då klöv Gud fördjupningen i Lehi, och fram ur den flödade vatten. Han drack, och hans ande återvände och han fick liv igen. Därför kallas källan ”Den ropandes källa i Lehi”, och den finns i Lehi än i dag.

²⁰ Och Simson var domare i Israel i tjugo år under filisteernas tid.

16

Simson i Gaza

¹ Simson begav sig till Gaza. Där fick han se en prostituerad och gick in till henne.

² När folket i Gaza fick höra att Simson hade kommit dit, omringade de platsen och låg i bakhåll för honom hela natten vid stadsporten. De höll sig stilla hela natten och tänkte: ”I morgon, vid gryningen, ska vi döda honom.”

³ Simson låg där till midnatt. Då steg han upp och grep tag i stadsportens dörrar och i de båda

15:16 en hop Hebr. chamór, identiskt med ordet för åsna. **15:17**
Ramat-Lehi Betyder både ”käckastet” och ”kåkhöjden”. **15:20**
Simson var domare i Israel i tjugo år Kanske ca 1095-1075 f Kr, i södra delen av landet.

dörrposterna, ryckte loss dem tillsammans med bommen och lade allt på sina axlar och bar upp det till toppen på berget mitt emot Hebron.

Simson och Delila

⁴ Senare blev han kär i en kvinna i Sorekdalen. Hennes namn var Delila.

⁵ Filisteernas furstar kom då upp till henne och sade: "Förför honom och se var han får sin styrka ifrån och hur vi ska få makt över honom, så att vi kan binda honom och kuva honom. Då ska vi var och en ge dig ettusenettihundra siklar silver."

⁶ Delila sade till Simson: "Säg mig: Var får du din styrka ifrån? Hur kan man binda dig och kuva dig?"

⁷ Simson svarade henne: "Om man binder mig med sju färska senor som inte har hunnit torka, så blir jag svag som en vanlig människa."

⁸ Filisteernas furstar kom upp till henne med sju färska bågsträngar som inte hade hunnit torka, och hon band honom med dem.

⁹ Hon hade lagt folk i bakhåll i den inre kammaren. Så ropade hon till honom: "Filisteerna är över dig, Simson!" Då slet han av bågsträngarna lika lätt som en lingarnstråd slits sönder när den kommer nära elden. Och hemligheten till hans styrka blev inte röjd.

¹⁰ Delila sade då till Simson: "Du har lurat mig och ljugit för mig! Tala nu om för mig hur man kan binda dig."

16:5 Dom 14:15. **16:5** ettusenettihundra siklar silver Drygt 11 kg, över hundra årslöner för arbetaren (17:10). **16:7** färska senor Drar ihop sig och sluter tätt när de torkar.

11 Han svarade henne: "Om man binder mig med nya rep som aldrig använts, så blir jag svag som en vanlig människa."

12 Delila tog nya rep och band honom med dem och ropade till honom: "Filisteerna är över dig, Simson!" Och män låg i bakhåll i den inre kammaren. Men han slet av repen från sina armar som om de vore trådar.

13 Då sade Delila till Simson: "Hittills har du lurat mig och ljugit för mig. Säg mig nu hur man kan binda dig." Han svarade henne: "Jo, om du väver in de sju flätorna på mitt huvud i varpen till din väv."

14 Hon slog då fast dem med pluggen och ropade sedan till honom: "Filisteerna är över dig, Simson!" När han vaknade ur sömnen ryckte han loss vävpluggen tillsammans med varpen till väven.

15 Då sade hon till honom: "Hur kan du säga att du älskar mig när du inte ger mig ditt hjärta? Tre gånger har du lurat mig och inte sagt mig var du får din styrka ifrån."

16 När hon nu dag efter dag ansatte honom och plågade honom med sina ord, blev han så otålig att han kunde dö.

17 Då öppnade han hela sitt hjärta för henne och sade: "Ingen rakkniv har rört mitt huvud, för jag är en Guds nasir ända från moderlivet. Om man rakar av mig håret, viker min styrka ifrån mig och jag blir svag som alla andra människor."

18 När Delila insåg att han hade avslöjat hela sin hemlighet för henne, sände hon bud och kallade

till sig filisteernas furstar och sade: ”Kom upp hit en gång till, för nu har han avslöjat hela sin hemlighet för mig.” Då kom filisteernas furstar upp till henne och hade med sig pengarna.

¹⁹ Hon fick honom att somna i sitt knä. Sedan kallade hon till sig en man som på hennes befallning skar av de sju flätorna på hans huvud. Då började hon få makt över honom, och hans styrka vek ifrån honom.

²⁰ Därefter ropade hon: ”Filisteerna är över dig, Simson!” Han vaknade upp ur sömnen och tänkte: ”Jag gör mig väl fri nu som förut och skakar mig loss.” Men han visste inte att HERREN hade lämnat honom.

²¹ Och filisteerna grep honom och stack ut ögonen på honom.

Därefter förde de honom ner till Gaza och band honom med kopparkedjor, och han blev satt att mala i fängelset.

²² Men hans huvudhår började växa ut igen sedan det rakats av.

Simson dör

²³ Filisteernas furstar samlades för att hålla en stor offerfest åt sin gud Dagon och fira. De sade: ”Vår gud har gett vår fiende Simson i vår hand.”

²⁴ Och när folket såg honom, lovade de sin gud och sade: ”Vår gud har gett vår fiende i vår hand,

16:21 2 Kung 25:7. **16:21** mala i fängelset Fångar sattes ofta att mala säd till mjöl, en föraktad syssla (jfr 2 Mos 11:5). **16:23** Dagon Semitisk fruktbarhetsgud, associerad med säd (hebr. dagán) och längre fram med fisk (hebr. dag). Dagon's avgudabild förstörs senare (se 1 Sam 5).

honom som ödelade vårt land och dödade så många av oss.”

²⁵ När nu deras hjärtan hade blivit glada, sade de: ”Hämta Simson så att han kan roa oss.” Och Simson hämtades ur fängelset och måste roa dem. De ställde honom mellan pelarna.

²⁶ Då sade Simson till pojken som höll honom i handen: ”Släpp mig och låt mig få hålla i pelarna som huset vilar på och luta mig mot dem.”

²⁷ Huset var fullt med män och kvinnor, och alla filisteernas furstar var där. På taket fanns omkring tretusen män och kvinnor som såg på medan Simson roade dem.

²⁸ Men Simson ropade till HERREN: ”Herre GUD, tänk på mig och styrk mig bara denna gång, o Gud. Låt mig få hämnd på filisteerna för ett av mina båda ögon.”

²⁹ Därefter tog Simson i de båda mittpelarna som huset vilade på och tryckte sig mot dem, med högra handen mot den ena pelaren och med vänstra handen mot den andra.

³⁰ Och Simson sade: ”Låt mig dö med filisteerna!” Sedan böjde han sig framåt med sådan kraft att huset rasade över furstarna och allt folket som fanns där. De som han dödade vid sin död var fler än de som han hade dödat medan han levde.

³¹ Och hans bröder och hela hans familj kom dit ner och tog honom med sig hem och begravde honom mellan Sorga och Eshtaol, i hans far Manoas grav. Han hade då varit domare i

Israel i tjugo år.

17

Mikas avgudar

¹ I Efraims bergsbygd levde en man som hette Mika.

² Han sade till sin mor: "De ettusenetthundra silversiklarna som togs från dig och som du uttalade en förbannelse över inför mina öron, de pengarna finns hos mig. Det var jag som tog dem." Då sade hans mor: "HERREN välsigne dig, min son!"

³ Så gav han de ettusenetthundra silversiklarna tillbaka till sin mor. Men hon sade: "Härmed helgar jag dessa pengar åt HERREN och lämnar dem till min son, för att göra en snidad och en gjuten gudabild. Jag ger dem tillbaka till dig."

⁴ Men han gav tillbaka pengarna till sin mor. Då tog hans mor tvåhundra siklar silver och gav dem till en guldsmed, som gjorde av dem en snidad och en gjuten gudabild. Dessa ställdes sedan in i Mikas hus.

16:31 varit domare i Israel i tjugo år Efter Simsons död anföll filisteerna ca 1075 f Kr och rövade med sig förbundsarken från Shilo (se 1 Sam 4-6). **17:1** Kapitel 17-18 och 19-21 är troligen fristående tidigare episoder (jfr 18:31, 20:28 med noter). **17:2** ettusenetthundra silversiklarna ... tvåhundra siklar Drygt 11 kg respektive 2 kg (vers 4). **17:2** uttalade en förbannelse Troligen över den misstänkte tjuven. Annan översättning: "svor en ed" (att helga summan åt Gud). **17:3** göra en utskuren och en gjuten gudabild Strängt förbudet enligt Mose lag (t ex 5 Mos 27:15).

⁵ Denne Mika hade ett gudahus. Han lät göra en efod och husgudar och insatte en av sina söner till präst åt sig.

⁶ På den tiden fanns det ingen kung i Israel. Var och en gjorde vad han själv ansåg vara rätt.

⁷ I Betlehem i Juda levde då en ung man av Juda släkt. Han var levit och bodde där som främling.

⁸ Han begav sig från sin stad Betlehem i Juda för att finna en plats där han kunde bo.

Under sin färd kom han till Efraims bergsbygd, fram till Mikas hus.

⁹ Då frågade Mika honom: ”Varifrån kommer du?” Han svarade: ”Jag är en levit från Betlehem i Juda, och jag är på vandring för att hitta någon plats där jag kan bo.”

¹⁰ Mika sade till honom: ”Stanna hos mig och bli min fader och präst, så ska jag varje år ge dig tio siklar silver och det du behöver av kläder och mat.” Då följde leviten med.

¹¹ Och leviten gick med på att stanna hos mannen, och den unge mannen blev som en av hans egna söner.

¹² Mika insatte den unge leviten som präst åt sig, och han bodde i Mikas hus.

¹³ Och Mika sade: ”Nu vet jag att HERREN ska vara god mot mig, eftersom jag har fått en levit till präst.”

17:5 1 Mos 31:19, 2 Mos 28:4, 6, 41, Dom 8:27, 18:14, 24, 1 Sam 19:13.

17:5 efod Färggrann prästdräkt (2 Mos 28:6f, 39:2f), förknippad med orakelsvar (18:5). **17:6** Dom 18:1, 21:25. **17:10** tio siklar silver Drygt 100 gram, en normal årslön.

17:13 levit Tillhörde den stam som skulle ansvara för tempeltjänsten (jfr t ex 5 Mos 21:5).

18

Mika och Dans stam

¹ På den tiden fanns det ingen kung i Israel. Och på den tiden sökte sig Dans stam en arvedel där de kunde bo, för dittills hade inte något område tillfallit dem som arvedel bland Israels stammar.

² Därför sände Dans barn fem utvalda och tappra män ur sin släkt, från Sorga och Eshtaol, för att speja i landet och utforska det. De sade till dem: "Gå och utforska landet." Så kom de till Efraims bergsbygd, fram till Mikas hus, där de stannade över natten.

³ När de var vid Mikas hus och kände igen den unge levitens röst, gick de fram till honom och frågade: "Vem har fört dig hit? Vad gör du här, och hur har du det här?"

⁴ Han berättade då för dem vad Mika hade gjort för honom och sade: "Han gav mig lön och jag blev präst åt honom."

⁵ Då sade de till honom: "Fråga då Gud så vi får veta om vår resa blir framgångsrik."

⁶ Prästen svarade dem: "Gå i frid. Er resa står under HERRENS beskydd."

⁷ Då gick de fem männen vidare och kom till Laish. De såg hur folket där bodde i trygghet, stilla och trygga som sidonier, och att ingen gjorde någon skada i landet genom att försöka ta makten. De bodde långt från sidonierna och hade inget med andra människor att göra.

18:1 Jos 19:40f, Dom 1:34, 17:6. **18:3** Dom 17:7f. **18:7**
Laish Större stad vid foten av Hermon, ca 15 mil åt nordost. Jfr Jos 19:47.

⁸ När de kom tillbaka till sina bröder i Sorga och Eshtaol, frågade bröderna dem: "Vad säger ni?"

⁹ De svarade: "Kom, vi drar ut mot dem! För vi har sett landet och funnit att det är mycket gott. Vad väntar ni på? Tveka inte att rycka ut och inta landet!"

¹⁰ När ni kommer dit, kommer ni till ett folk som lever tryggt, och landet är vidsträckt. Gud har gett det i er hand, en plats där det inte är brist på något som finns på jorden."

¹¹ Så bröt de upp från Sorga och Eshtaol, sexhundra beväpnade män av Dans släkt.

¹² De drog upp och slog läger vid Kirjat-Jearim i Juda. Därför kallar man än i dag den platsen för Dans läger. Det ligger väster om Kirjat-Jearim.

¹³ Därifrån drog de vidare till Efraims bergsbygd och kom till Mikas hus.

¹⁴ De fem männen som hade varit ute för att speja i landet vid Laish sade då till sina bröder: "Vet ni att i ett av husen här finns en efod och husgudar och en snidad och en gjuten gudabild? Så överväg nu vad ni bör göra."

¹⁵ Då gav de sig av och kom till den unge levitens hus, Mikas hus, och hälsade honom.

¹⁶ Men de sexhundra männen av Dans barn ställde sig beväpnade vid ingången till porten.

¹⁷ De fem män som hade spejat i landet gick upp till huset. De gick in och tog den snidade gudabilden, efoden, husgudarna och den gjutna gudabilden, medan prästen stod vid ingången till porten tillsammans med de sexhundra beväpnade männen.

18 När de fem männen hade gått in i Mikas hus och tagit den snidade gudabilden, efoden, husgudarna och den gjutna gudabilden, sade prästen till dem: "Vad är det ni gör?"

19 De svarade honom: "Var tyst, sätt handen för munnen! Följ med oss och bli vår fader och präst. Är det bättre för dig att vara präst för en enda mans hus, eller att vara präst för en hel stam och släkt i Israel?"

20 Då gladdes prästen i sitt hjärta, och han tog efoden, husgudarna och den snidade gudabilden och följde med folket.

21 Sedan vek de av och fortsatte sin väg och lät barn och boskap och det dyrbaraste godset gå främst.

22 Men när de hade kommit en bit ifrån Mikas hus, blev de upphunna av män som bodde nära hans hus och som hade samlats under tiden.

23 När dessa ropade på dem, vände sig Dans barn om och frågade Mika: "Hur är det fatt, eftersom du kommer med en sådan skara?"

24 Han svarade: "Ni har tagit gudarna som jag har gjort och dessutom prästen och sedan går ni er väg. Vad mer har jag kvar? Och så frågar ni mig: Hur är det fatt?"

25 Men Dans barn sade till honom: "Vi vill inte höra ett ord till från dig! Annars kanske några män blir arga och går till anfall mot er och ni mister era liv, både du och ditt husfolk."

26 Därefter fortsatte Dans barn sin väg. Och när Mika såg att de var starkare än han, vände han tillbaka hem.

27 Sedan de tagit både det som Mika hade gjort och hans präst anföll de folket i Laish, som levde stilla och i trygghet. De slog dem med svärd och brände staden.

28 Och ingen hjälpte den, för den låg långt från Sidon och folket hade inget att göra med andra människor. Staden låg i Bet-Rehobs dal. Daniterna byggde upp staden och bosatte sig där.

29 De kallade staden Dan efter sin fader Dan, som var son till Israel. Tidigare hette staden Laish.

30 Där ställde Dans barn upp den snidade gudabilden åt sig. Jonatan, son till Gershom, Moses son, och hans söner var präster åt Dans stam ända till dess att landet fördes bort i fångenskap.

31 De ställde upp åt sig den snidade gudabild som Mika hade gjort, och den var kvar där hela den tid Guds hus var i Shilo.

19

Leviten och hans bihustru

1 På den tid då det inte fanns någon kung i Israel bodde en levitisk man längst upp i Efraims bergsbygd. Han tog till bihustru en kvinna från Betlehem i Juda.

18:27 Jos 19:47. **18:30** 2 Mos 2:22, 18:3, Dom 17:10, 1 Kung 12:30, 2 Kung 17:23. **18:30** Moses Andra handskrifter: "Manasses" (men jfr 2 Mos 2:22). **18:31** Jos 18:1. **18:31** hela den tid Guds hus var i Shilo Fram till Samuels tid ca 1075 f Kr (1 Sam 4), möjligen längre.

19:1 Dom 17:6, 18:1, 21:25. **19:1** På den tid Kanske den förra hälften av 1300-talet f Kr (20:28, jfr stamkonflikten i Jos 22:10f).

² Men hon var otrogen mot honom och gick ifrån honom till sin fars hus i Betlehem i Juda. Där stannade hon i fyra månader.

³ Då gav sig hennes man i väg efter henne för att hämta tillbaka henne med vänliga ord. Han hade med sig sin tjänare och ett par åsnor. Hon släppte in honom i sin fars hus, och när kvinnans far fick se honom tog han emot honom med glädje.

⁴ Hans svärfar, kvinnans far, höll honom kvar, och han stannade hos honom i tre dagar. De åt och drack och han övernattade där.

⁵ När de på fjärde dagen steg upp tidigt på morgonen och han gjorde sig redo att resa, sade kvinnans far till sin svärson: "Stärk dig med lite bröd. Sedan kan ni resa."

⁶ Då satte sig båda ner och åt och drack tillsammans. Därefter sade kvinnans far till mannen: "Stanna gärna här över natten och låt ditt hjärta vara glatt."

⁷ När mannen ändå gjorde sig klar att resa, bad hans svärfar honom så enträget att han stannade där ännu en natt.

⁸ Den femte dagen steg han åter upp tidigt på morgonen för att resa. Då sade kvinnans far: "Stärk dig först och vänta till i eftermiddag." Därefter åt de båda tillsammans.

⁹ När sedan mannen gjorde sig klar att resa med sin bihustru och sin tjänare, sade hans svärfar, kvinnans far, till honom: "Se, det är snart kväll. Stanna kvar över natten, dagen är ju snart slut. Ja, stanna över natten och låt ditt hjärta vara glatt.

19:2 var otrogen mot Andra handskrifter (Septuaginta): "blev arg på".

Sedan kan ni ge er av tidigt i morgon så att du får komma hem.”

¹⁰ Men mannen ville inte stanna över natten, utan bröt upp och reste sin väg och kom fram till platsen mitt emot Jebus, det vill säga Jerusalem. Han hade med sig ett par sadlade åsnor. Hans bihustru följde också med honom.

¹¹ När de var vid Jebus och dagen nästan var slut, sade tjänaren till sin herre: ”Kom, vi tar in i den här jebusitstaden och stannar där över natten.”

¹² Men hans herre svarade honom: ”Vi ska inte ta in i en främmande stad där det inte bor några israeliter. Vi fortsätter till Gibeå.”

¹³ Han sade vidare till sin tjänare: ”Kom, vi försöker hinna fram till Gibeå eller Rama och övernatta på en av de platserna.”

¹⁴ De fortsatte därför, och när solen gick ner var de nära Gibeå, som hör till Benjamin.

¹⁵ De tog av från vägen och gick in i Gibeå för att stanna där över natten. När han kommit in dit satte han sig på stadens torg, men ingen ville ta emot dem i sitt hus över natten.

¹⁶ Men se, på kvällen kom en gammal man från sitt arbete på fältet. Han var från Efraims bergsbygd och bodde som främling i Gibeå. Folket på orten var nämligen benjaminiter.

¹⁷ När han fick syn på den resande mannen på den öppna platsen i staden, sade han: ”Vart ska du resa, och varifrån kommer du?”

¹⁸ Han svarade honom: ”Vi är på genomresa från Betlehem i Juda till Efraims bergsbygd som

19:12 Gibeå Längre fram kung Sauls stad (1 Sam 10:26), drygt en halvmil nordost om Jerusalem.

ligger långt upp. Jag är därifrån, och jag har varit på resa till Betlehem i Juda och är nu på väg till HERRENS hus, men ingen här vill ta emot mig i sitt hus.

¹⁹ Jag har både halm och foder åt våra åsnor, och både bröd och vin åt mig och din tjänarinna och den unge mannen som följer med din tjänare. Vi saknar ingenting.”

²⁰ Då sade den gamle mannen: ”Frid vare med dig! Låt mig ordna med allt du saknar. Men här på torget ska du inte stanna över natten.”

²¹ Så tog han in honom i sitt hus och gav åsnorna foder. Och när de hade tvättat sina fötter, åt de och drack.

Gibeas synd

²² Medan de gjorde sig glada, se, då omringades plötsligt huset av stadens män, onda män. De bultade på dörren och sade till den gamle mannen som ägde huset: ”Skicka ut mannen som kom till ditt hus så vi får ligga med honom!”

²³ Då gick husägaren ut till dem och sade: ”Nej, mina bröder, gör inte något så ont! Eftersom mannen har kommit in i mitt hus får ni inte göra en sådan dårskap.

²⁴ Se, här är min dotter som är jungfru och mannens bihustru. Dem kan jag skicka ut till er, så kan ni våldta dem och göra vad ni vill med dem. Men gör inte en sådan dårskap mot den här mannen.”

19:22 1 Mos 19:4f, Hos 9:9, 10:9.
honon Ordagrant: ”känna honom”.
Mos 19).

19:22 ligga med
Jfr synden i Sodom (1

²⁵ Men männen ville inte höra på honom. Då grep mannen sin bihustru och tvingade ut henne till dem. Och de kände henne och våldförde sig på henne hela natten ända till morgonen. Först när det började ljusna släppte de henne.

²⁶ I gryningen kom kvinnan och föll ihop vid ingången till mannens hus där hennes herre var. Där blev hon liggande tills det blev ljust.

²⁷ När hennes herre steg upp på morgonen och öppnade husets dörr och gick ut för att fortsätta sin resa, fick han se sin bihustru ligga hopsjunken vid ingången till huset med händerna på tröskeln.

²⁸ Han sade till henne: "Res dig, vi ska gå." Men hon svarade inte. Då lyfte han upp henne på åsnan. Sedan gjorde sig mannen i ordning och gav sig av hemåt.

²⁹ När han hade kommit hem, grep han en kniv och tog sin bihustru och styckade henne i tolv delar, efter benen i hennes kropp, och sände runt delarna över hela Israels land.

³⁰ Och alla som såg det sade: "Något sådant har aldrig skett eller setts från den dag då Israels barn drog upp ur Egyptens land ända till i dag. Ta det till er, rådgör och säg er mening!"

20

Israels krig mot Benjamin

¹ Då drog alla Israels barn ut, från Dan till Beer-Sheba och även från Gileads land. De samlades

20:1 Dom 11:11. **20:1** från Dan till Beer-Sheba Dvs hela Israel från norr till söder (jfr "från Smygehuk till Treriksröset").

som en man inför HERREN i Mispa.

² Ledarna för allt folket, alla Israels stammar, trädde fram i Guds församling: 400 000 man till fots, beväpnade med svärd.

³ Men Benjamins barn fick höra att de andra israeliterna hade dragit upp till Mispa. Och Israels barn sade: "Tala om hur detta illdåd gick till."

⁴ Då sade leviten, den mördade kvinnans man: "Jag och min bihustru kom till Gibeas män i Benjamin för att stanna där över natten.

⁵ Då blev jag angripen av Gibeas män. De omringade huset om natten för att komma åt mig. Mig tänkte de döda, och min bihustru skändade de så att hon dog.

⁶ Då tog jag min bihustru och styckade henne och sände delarna över hela området för Israels arvedel, eftersom de hade gjort något så skamligt och dåraktigt i Israel.

⁷ Och nu, alla Israels barn, lägg fram era råd och förslag."

⁸ Då reste sig allt folket upp som en man och sade: "Ingen av oss ska gå hem till sitt tält eller vända om till sitt hus.

⁹ Detta är vad vi ska göra med Gibeas män: Lotten får avgöra hur vi ska anfälla.

¹⁰ På varje hundratal i alla Israels stammar ska vi ta ut tio män och på varje tusental hundra och på varje tiotusental tusen, för att skaffa matförråd åt allt folket. När de sedan kommer till Gibeas män i

20:1 Mispa Betyder "vaktpost", en samlingsplats ca 1 mil norr om Jerusalem (10:17, 1 Sam 7:5). **20:4** Dom 19:15f. **20:5** Dom 19:22f.

Benjamin kan de ge staden vad den förtjänar för den dårskap de har gjort i Israel.”

¹¹ Och alla män i Israel samlades vid staden förenade som en man.

¹² Och Israels stammar sände män till hela Benjamins stam och lät säga: ”Vad är det för illdåd som har begåtts bland er!

¹³ Lämna ut uslingarna i Gibeå så att vi får döda dem och avlägsna det onda från Israel.” Men benjaminiterna ville inte lyssna till sina bröder israeliterna.

¹⁴ I stället samlades Benjamins barn från sina städer till Gibeå för att dra ut till strid mot Israels barn.

¹⁵ På den dagen mönstrade Benjamins barn från städerna 26 000 män, beväpnade med svärd, förutom de 700 utvalda män som bodde i Gibeå.

¹⁶ Bland allt detta folk fanns 700 utvalda män som var vänsterhänta och som alla kunde träffa på håret med slungstenen utan att missa.

¹⁷ Och Israels män, utom Benjamin, mönstrade 400 000 män, beväpnade med svärd. Alla var krigsmän.

¹⁸ Israels barn bröt upp och gick upp till Betel och frågade Gud: ”Vem av oss ska dra ut först i striden mot Benjamins barn?” HERREN svarade: ”Juda ska dra ut först.”

¹⁹ Och Israels barn bröt upp nästa morgon och slog läger framför Gibeå.

²⁰ Israels män drog ut i strid mot Benjamin och gick i ställning mot dem vid Gibeå.

²¹ Men Benjamins barn drog ut från Gibeå och dödade på den dagen 22 000 män av Israel.

²² Folket, Israels män, fattade nytt mod och gick åter i ställning på samma plats där de hade ställt upp första dagen.

²³ Och Israels barn gick upp och grät inför HERRENS ansikte ända till kvällen. De frågade HERREN: ”Ska jag gå ut igen och strida mot min bror Benjamin?” HERREN svarade: ”Dra ut mot honom.”

²⁴ När Israel dagen därefter ryckte fram mot Benjamins barn,

²⁵ drog också Benjamin på andra dagen ut från Gibeaa mot Israels barn och dödade ytterligare 18 000 man, alla beväpnade med svärd.

²⁶ Då drog alla Israels barn, allt folket, upp till Betel och grät. De stannade där inför HERRENS ansikte och fastade den dagen ända till kvällen och offrade brännoffer och gemenskapsoffer inför HERRENS ansikte.

²⁷ Israels barn frågade HERREN – på den tiden stod Guds förbundsark där,

²⁸ och Pinehas, son till Eleasar, Arons son, gjorde tjänst inför HERREN – de sade: ”Ska jag än en gång gå i strid mot min bror Benjamin, eller ska jag avstå?” HERREN svarade: ”Dra upp, för i morgon ska jag ge honom i din hand.”

²⁹ Israel lade då sina män i bakhåll runt omkring Gibeaa.

³⁰ Därefter drog Israel upp mot Benjamins barn på tredje dagen och gick i ställning mot Gibeaa liksom de förra gångerna.

20:23 Jos 7:6. **20:26** Dom 21:2. **20:28** Jos 22:13, 30, 24:33.

20:28 Pinehas Överstepräst under Josuas tid och efteråt, på 1300-talet f Kr (se 4 Mos 25:7f, Jos 22:13f). **20:29** Jos 8:12f.

³¹ Benjamins barn drog ut mot folket och lockades långt bort från staden. Liksom förut slog de i början ihjäl några av folket på vägarna, både på vägen upp till Betel och på den till Gibea över fältet, ett trettiotal av Israels män.

³² Då tänkte Benjamins barn: "De är slagna av oss, nu liksom förut." Men Israels män hade sagt: "Vi flyr och lockar dem långt bort från staden, ut på vägarna."

³³ Alla Israels män hade brutit upp från sina platser och hade gått i ställning vid Baal-Tamar, medan de israeliter som låg i bakhåll ryckte fram från sin plats vid Maare-Geba.

³⁴ Så kom 10 000 man, utvalda ur hela Israel, fram emot Gibea, och striden blev hård, och benjaminerna förstod inte att olyckan var nära för dem.

³⁵ HERREN slog Benjamin inför Israel så att Israels barn den dagen nergjorde av Benjamin 25 100 man, alla beväpnade med svärd.

³⁶ Nu såg Benjamins barn att de var slagna. Men Israels män drog sig tillbaka från Benjamin, eftersom de förlitade sig på bakhållet som de hade lagt mot Gibea.

³⁷ Då skyndade sig de som låg i bakhåll att falla in i Gibea. De ryckte fram och slog alla invånarna i staden med svärd.

³⁸ Men Israels män hade kommit överens med dem som låg i bakhåll att de skulle låta tjock rök stiga från staden.

³⁹ När Israels män vände ryggen till striden, slog Benjamin i början ihjäl omkring trettio av Israels

män och tänkte: ”Sannerligen, de är slagna av oss som i den förra striden.”

⁴⁰ När den tjocka röken började stiga upp från staden som en pelare, vände benjaminiterna sig om. Och se, hela staden stod i lågor som slog upp mot himlen.

⁴¹ Israels män vände nu om och Benjamins män greps av panik, för nu såg de att olyckan var nära.

⁴² De vände om och flydde för Israels män mot öknen, men striden hann upp dem. Och de som kom ut från städerna nergjorde dem som hamnat mitt emellan.

⁴³ De omringade benjaminiterna, satte efter dem och trampade ner dem när de måste vila, ända fram mot Gibeon på dess östra sida.

⁴⁴ Så föll av Benjamin 18 000 man, alla tappert folk.

⁴⁵ Andra vände om och flydde mot öknen till Rimmons klippa. Israels män gjorde en efterskörd bland dem på vägarna, 5 000 man, och förföljde dem ända till Gideon och slog 2 000 man av dem.

⁴⁶ Alltså utgjorde de benjaminiter som den dagen föll tillsammans 25 000 man beväpnade med svärd. Alla dessa var tappra män.

⁴⁷ Men 600 man vände om och flydde mot öknen, till Rimmons klippa, och de stannade på Rimmons klippa i fyra månader.

⁴⁸ Men Israels män vände tillbaka till Benjamins barn och slog dem med svärd, alla i staden,

20:43 när de måste vila Annan översättning: ”utan ansträngning” eller ”från Noha”.

20:45 Rimmons klippa Betyder ”granatäpplet”. Troligen kalkstensgrottor ett par km öster om Gibeon.

boskapen och allt de träffade på. Dessutom satte de eld på alla städer som fanns där.

21

Hustrur åt Benjamins barn

¹ Israels män hade avlagt en ed i Mispa och sagt: "Ingen av oss ska ge sin dotter till hustru åt någon benjaminit."

² När folket nu kom till Betel, stannade de där till kvällen inför Guds ansikte. De brast ut i bitter gråt

³ och sade: "O, HERRE, Israels Gud, varför har detta skett i Israel, att det i dag saknas en stam i Israel?"

⁴ Nästa dag steg folket upp tidigt och byggde där ett altare och offrade brännoffer och gemenskapsoffer.

⁵ Israels barn sade: "Finns det någon av Israels alla stammar som inte kom upp med församlingen inför HERREN?" Man hade nämligen svurit en dyr ed att den som inte kom upp inför HERREN i Mispa skulle straffas med döden.

⁶ Israel kände medlidande med sin bror Benjamin och sade: "I dag har en hel stam blivit borthuggen från Israel.

⁷ Vad ska vi göra för dem som är kvar så att de kan få hustrur? Själva har vi ju svurit vid HERREN att inte ge dem någon av våra döttrar till hustru."

⁸ Så de frågade: "Var det någon av Israels stammar som inte kom upp till HERREN i Mispa?" Det

visade sig att ingen från Jabesh i Gilead hade kommit till lägret, till församlingen.

⁹ När folket mönstrades visade det sig nämligen att ingen av invånarna i Jabesh i Gilead var där.

¹⁰ Då sände församlingen dit 12 000 av de tappraste männen med denna befallning: "Gå och slå invånarna i Jabesh i Gilead med svärd, även kvinnor och barn.

¹¹ Så ska ni göra: Alla män liksom alla kvinnor som legat med någon man ska ni viga åt förintelse."

¹² Bland invånarna i Jabesh i Gilead fann de 400 unga kvinnor som var jungfrur och inte hade legat med någon man. Dessa förde de till lägret i Shilo i Kanaans land.

¹³ Sedan sände hela församlingen ett budskap om fred till benjaminerna som befann sig på Rimmons klippa.

¹⁴ Så vände Benjamin tillbaka, och man gav dem till hustrur de kvinnor från Jabesh i Gilead som man hade låtit leva. Men de var inte tillräckligt många för dem.

¹⁵ Folket kände medlidande med Benjamin, eftersom HERREN hade gjort en lucka bland Israels stammar.

¹⁶ De äldste i församlingen sade: "Vad ska vi göra för dem som är kvar så att de kan få hustrur? Alla kvinnor är ju utrotade ur Benjamin."

¹⁷ De sade: "De som överlevt av Benjamin måste få sin besittning, så att inte en stam utplånas ur Israel.

21:8 Jabesh i Gilead Ort ca 8 mil åt nordost. Längre fram på god fot med Saul (1 Sam 11, 31:11f). **21:11** 4 Mos 31:17. **21:13** Dom 20:47. **21:16** Dom 20:48.

18 Själva kan vi inte ge dem våra döttrar till hustrur, för Israels barn har svurit och sagt: Förbannad är den som ger en hustru åt Benjamin.”

19 Men så sade de: ”Det brukar ju firas en HERRENS högtid varje år i Shilo.” Det ligger norr om Betel, öster om vägen som går från Betel upp till Shekem och söder om Lebona.

20 De uppmanade Benjamins barn: ”Gå dit och lägg er i bakhåll i vingårdarna.

21 När ni får se Shilos döttrar komma ut för att dansa sina danser ska ni komma fram ur vingårdarna, och var och en ska gripa sig en hustru bland Shilos döttrar. Sedan kan ni ta er hem till Benjamins land.

22 Om sedan deras fäder eller bröder kommer till oss och klagar, ska vi säga: Unna oss dem, för ingen av oss har tagit sig någon hustru i kriget. Ni har ju inte själva gett era döttrar till dem, för i så fall hade ni dragit skuld över er.”

23 Benjamins barn gjorde så. Var och en tog sig en hustru bland de dansande kvinnor som de rövade bort. Sedan vände de tillbaka till sin arvedel och byggde åter upp städerna och bosatte sig i dem.

24 Samtidigt begav sig Israels barn därifrån, var och en till sin stam och sin släkt. De drog bort därifrån, var och en till sin arvedel.

25 På den tiden fanns ingen kung i Israel. Var och en gjorde vad han själv ansåg vara rätt.

21:19 en Herrens högtid Oklart vilken. Lövhyddohögtiden firades med glädje i samband med vinskörden (5 Mos 16:13f), men det kan också ha varit en lokal fest (9:27, 1 Sam 20:29). **21:21** dansa Förknippades med glädje till Guds ära (Ps 149:3, 2 Sam 6:5), inte minst bland kvinnor (2 Mos 15:20, Jer 31:4). **21:25** Dom 17:6, 18:1.

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och
Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet
© 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet ©
1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files
dated 18 Dec 2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09